Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 296	Łódź Wtorek, 22 grudnia 1931 r.	נײנטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, י"ב טבת תרצ"ב	№ 296

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אויך אין אמעריקע שלאגט מען יוד. סטודענטן

אמעריקאנער סטודענטן בעפאלען זייערע יודישע חברים. — א האגעל פון שטיינער אויף די קעפ פון די יודישע סטודענטען. — דער אוני־ווערזיטעטס-קאנצלער פאדערט א שטרענגע אויספארשונג

די ערשטע אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען אויף אן'אמעריקאנער אוניווערזיטעט

ניו-יארק, 21 (יט"א טעלעגראפיש) אין מערלאנד (שטאט אין אמעריקא) זענען די אמערי־קאנער סטודענטן פון דער ארטיגער אוניווערזי־טעט בעפאלען די יודישע סטודענטען. די צעוויל־דעוועטע אמעריקאנע" סטודענטען האבען אויך געווארפען שטיינער אין די וואוינונגען פון די יו־דישע סטודענטן. די יודישע סטודענטען האבען זיך געמוזט שיצען אין א דערבייאיגען בנין. דאס איז דער ערשטער פאל אז אויף אן'אמעריקאנער אוניווערזיטעט זאלען קריסטליכע סטודענטען אנ־פאלען אויף זייערע יודישע חברים.

דער אוניווערזיטעטס קאנצלער האט אויפגע־פאדערט זיין אסיסטענט, ער זאל תיכף ומיד אדורכ־פיהרען א שטרענגע אויספארשונג און צו בעשטרא־פען די שולדיגע.

ניו-יארק, 12 (פאט) אויף דער זיצונג פון אמעריקאנער יודישען קאמיטעט איז בעטראכט געווארען די פראגע פון גרינדען ספעציעלע מעדי־צינישע פאקולטעטען פאר יודען. די דיסקוסיע איז ארויסגערופען געווארען צוליב דעם, ווייל שוין זייט עטליכע יאהר קומען אן אנקלאגען, אז די אמעריקאנישע אוניווערזיטעטען מאכען שוועריגקיי־טען די יודען זיך איינצושרייבען אויף די מעדיצי־נישע פאקולטעטען. דער קאמיטעט האט זיך ארויס־געזאגט געגען גרינדען ספעציעלע פאקולטעטען, ארויסגעהענדיג פון דעם שטאנדפונקט, אז דאס וואלט געקענט אויסגעטייטשט ווערען, אז מ'גייט איבער צו טאן-ארדנונג איבער די שוועריגקייטען וואס ווערען געמאכט יודען אויף די אמעריקאנער אוניווערזיטעטען.

פראטעסט-רעזאלוציע פון לאנדאנער ועד הקהלות

געגן די אנטי-יודישע עקסצעסן און באיקאט-העצע אין פוילען

לאנדאן, 21 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער זיצונג פון „ועד הקהלות" אין ענגלאנד, האט דער פרעזידענט פאגעלייזנט א רעזאלוציע, אין וועלכער ס'ווערט אויסגעדריקט א שארפער פראטעסט געגען די אנטי-יודישע עקסצעסן אין פוילען. די רעזאלוציע שטעלט דערביי מיט צופרידענהייט פעסט, אז די מעהרהייט פון פוילישן פאלק און די פוילישע רעגירונג זענען נישט אויף דער זייט פון די אנפאלער. ס'ווערט אויך ארויסגעזאגט דער גלויבן, אז די פוילישע רעגירונג וועט אנווענדן די שארפסטע מיטלען געגען דער באיקאט העצע, וועלכע איז נישט אין הסכם מיט דער פוילישער קולטור און ציוויליזאציע. די רעזאלוציע איז איינ־שטימיג אנגענומען געווארען.

ווי בעקאנט, האבען די סאוויעטען צושטערט די גרויסע קאטעדרע פון ערלעזער אין מאסקווע און אויף איהר ארט וועט אויסגעבויט ווערען א ריזיגער פאלאץ פון די סאוויעטען. צום בויען פון פאלאץ איז פערעפענטליכט געווארען א קאנקורס פון פראיעקטען, אין וועלכען עס בעטייליגען זיך די גרעסטע ארכיטעקטארען אין דער וועלט. דאס בילד שטעלט פאר די דריי בעריהמטע ארכיטעקטארען, וועלכע זענען דורך די סאוויעטען איינגעלאדען געווארען אלס עקספערטען ביים בעטראכטען די איינגעשיקטע פראיעקטען דאס זענען (פון לינקס): עריך מענדעלסאן, פראפ. גראפיוס און פראפ. פעלציג.

מוסאליני ענדערט דעם פראנט

ער וויל צוזאמענארבייטען מיט פראנקרייך

פאריז, 21 (ס.ז. טעל.) אין א געשפרעך מיט דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר אין רוים האט מוסאליני אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אז די פראנצויזיש-איטאליענישע צוזאמענארבייט איז אן־אומבעדינגטע נויטווענדיגקייט, כדי צו מילדערן דעם ווירטשאפטליכען קריזיס. די דאזיגע צוזאמענארבייט מוז זיין א זעהר גענויע אין האבען די אויבער־האנד איבער אנדערע פראבלעמען.

מוסאליני האט צוגעגעבען, אז איטאליענישע זאכקענער זענען גרייט ארויסצופאהרען קיין פראנקרייך, כדי צוזאמענצוארבייטען מיט די פראנצויזישע קאלעגען. די ווירטשאפטליכע קאנפערענץ דארף צונויפגערופען ווערען אין די נאהענטסטע צייט.

גערשלעג צווישען בונדיסטען און קאמוניסטען אין פאריז

פאריז, 21 (י.ט.א. טעלעגראפיש). אויף א מיטינג, וואס האט איינגעארדענט דער „בונד" האבען זיך אריינגעריסען קאמוניסטען. ס'איז געקו־מען צו א גרויס געשלעג. ס'זענען דא פיל פאר־וואונדעטע פון ביידע צדדים.

א שעהנע ארבייט

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעדוקציע פון אלע לוינען אין דייטשלאנד, מוז דער ג. אר־בייטס-מיניסטער רודאלף וויסעל ענדערען ביז 2000 לוין-אפמאכען ביז'ן 1־טען יאנואר פון קומענדיגען יאהר.

שווערע אורטיילען

אין גרויסען פאליטישען פראצעס אין ראוונא

ראוונא, 21 (טעלעפאניש) דא האט זיך געענדיגט דער גרויסער פאליטישער פראצעס גע־גען 9 פערזאן, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארן אין קאמוניזם און שפיאנאזש. צווישען די בעשול־דיגטע געפינען זיך אויך די יודען: שמחה בערמאן און א פרוי מיט 4 קינדער גראבעלניק. 4 פערזאן, צווישען זיי בערמאן, זענען פערמשפט געווארען צו 12 יאהר שווערע טורמע, די פרוי גראבעלניק האט בעקומען 6 יאהר טורמע, די איבריגע צו 5 יאהר.

ווידער א פראצעס פון א יוד. יונגערמאן

אין צוזאמענהאנג מיט די עקסצעסן אין ווילנא

ווילנא, 21 (טעלעפאניש) היינט איז ווידער פארגעקומען א פראצעס געגען א יודישען יונגערמאן אין צוזאמענהאנג מיט די עקסצעסן אין ווילנא. שמעון אראן איז בעשולדיגט געווארען, אז ער האט געהעצט דעם המון געגען די פאלא־קען און האט געהאט ביי זיך א רעוואלווער.

בעת דעם פראצעס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אראן האט געהאט אנ'ערלויבניש אויפ'ן רע־וואלווער און ער איז פריי געשפראכען געווארען.

דר. מ. וואלפסאן

האט זיך איבערגעצויגען

נארוטאוויטשא (דושעלנא) 2

טעלעפאן 128-83

נעמט אן פון 5 – 7 נאכמיטאג

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע, ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סובארעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט-בע־קאנטע און פרישע נעבעכסען פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער צוקערביע

ג. ווינבערג

38 פעטריקאווער 38

:-: טעל. 143-82 :-:

בעמ.: די פרייזען זענען בעדייטענד רעדוצירט.

צו דער חתונה פון אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד

ה' מ. ראפאפארט

מיט פרל.

לאניא מאנדראלאנקא

ווינשט זיי א הארציגען מזל טוב און א גליקליכע צוקונפט

די פערוואלטונג

און פינאנץ-קאמיסיע

פון בית היתומים, זגערזשער 40.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום, אז פון 15-טען דעצעמבער ד. י. האב איך ערעפענט אנ'ערשטקלאסיגען און עלעגאנטען

הערען- און דאמען-

פריזיר-סאלאן

אויף

זשעראמסקיעגא 28

וואס ווערט אנגעפיהרט פון ערשטקלאסיגע פאכמענער. עמפפעהלע ענערגיש זיך דער געעהרטער קונדשאפט, פערבלייב איך מיט אכטונג

א. ארבשטייל.

בעמ.: צוליב'ן קריזיס צוגענגליכע פרייזען. אויסגעצייכנטער מאניקיר.

דער פראנצויזיש-סאוויעטישער אפמאך

פערעפענטליכט דעם אינהאלט פון נישט-אנגרייפס-אפמאך צווישן ביידע מלוכות

פאריז, 21 (ספ. טעל.) דאס אויסערן-מיניסטעריום האט מיטגעטיילט דער פרעסע דעם טעקסט פון דער פראנצויזיש-סאוויעטישען נישט-אנגרייפס-אפמאך. דער אפמאך איז אונטערגעשריבען געווארען דורך גענעראל-סעקרעטאר פון פראנצויזישען אויסערן-מיניסטעריום, און דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר אין פאריז, דאוגאלעווסקי.

ביידע מלוכות פערפליכטען זיך אויסצומיידען בעוואפענטע קאנפליקטען. ווען איינער פון די צדדים זאל אנהויבען א פערטיידיגונגס-מלחמה איז דער צווייטער צד פערפליכטעט צו זיין גינסטיג ביטראל.

פראנקרייך און רוסלאנד קענען נישט שליסען מיט אנדערע מלוכות קיין אפמאכען, וועלכע וואלט זיך געקענט שלעכט אפרופען אויפן האנדעל צווישען פראנקרייך און רוסלאנד. ביידע צדדים פערפליכטען זיך נישט צו מישען זיך אין די אינערליכע בעציהונגען פון אנדערען צד און נישט פיהרען קיין אגיטאציע, וועלכע זאל האבען פאר א ציל ארויסצורופען א פאליטישע אדער געזעלשאפטליכע איבערקעהרעניש. אלע שטרייט-פראגען דארפען ערלעדיגט ווערען דורך אנ'ארביטראזש.

דער דאזיגער טעקסט וועט פארגעשטעלט ווערען פוילען, רומעניען, לאטוויע, עסטלאנד און פינלאנד. ווייטער וועט פוילען בעקומען פון פראנקרייך א צוזאג, אז פראנקרייך וועט נישט ענטגילטיג אונטערשרייבען דעם אפמאך ביז ס'וועט נישט אונטערגעשריבען ווערען אזא זעלבער אפמאך צווישען פוילען און סאוויעט-רוסלאנד.

היטלעריסטען מיט קאמוניסטען שלאגען זיך אויף די בערלינער גאסען

בערלין, 21 (ספ. טעל.) אויף דער אינוואלידען-גאס אין בערלין איז נעכטען ביינאכט פארגעקומען א בלוטיגער צוזאמענשטויס צווישען היטלעראווצעס און קאמוניסטען. די פאליציי האט געשאסען. 5 אנטיילנעהמער אין געשלעג זענען פערוואונדעט געווארען, 4 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען.

שרעקליך אומגליק אין לעמבערג

מוטער דערשטיקט איהרע 2 קינדער און הענגט זיך אליין אויף

לעמבערג, 21 (טעלעפאניש) דא האט פאסירט א שרעקליכער פאל. בעת דער בעהאר-בייטער אסטרוושקא איז געקומען צו זיך אין שטוב האט ער געטראפען זיין 30 יעהריגע פרוי פראנ-טשישקא א טויטע, הענגענדיג אויף א האק. זיינע 2 קינדער, א 7 יעהריג יונגעלע און א 5-יעהריג מיידעלע זענען געלעגען אויף דר'ערד. ווי ס'ווייזט זיך ארויס האט די מוטער צוערשט דערשטיקט איהרע 2 קינדער און דאן זיך אויפגעהאנגען.

א לופט-אויפנאהמע פון דער גרויסער מאשינענבוי-פאבריק האנאמאג אין האנאווער, וועלכע האט צוליב דעם קריזיס אפגעשטעלט די צאהלונגען

צ' האלט עס באמת ערב ענדערונגען אין דער רעגירונג?

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פארגעקומען די לעצטע זיצונג פון מיניסטעריען-ראט פאר די חגאות.

אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז דאס וועט אויך זיין די לעצטע זיצונג פון קאבינעט אין איצטיגען צוזאמענשטעל. מ'האלט, אז ס'וועלען פארקומען ענדערונגען אויף די אמטען פון פינאנץ-מיניסטער, יוסטיץ-מיניסטער און עווענטועל פון פרעמיער.

אנקלאגע אין דער פעלקער-ליגע געגען פוילען

בערלין, 21 (ספ. טעל) די קאמוניסטישע צייטונג „בערלין אם מארגען" האט פערעפענטליכט אנ'אינטערוויאו מיט'ן אוקראינישען פאלקאווניק ראהאן סוטקא, וועלכער האט געזאגט אריינטראגען אנ'אנקלאגע אין סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע געגען דער בעהאנדלונג פון די פאליטישע ארעסטאנטען אין פוילען.

באנקראטירט די „פרידענס-הוטע"

קאטאוויץ, 21 (ספ. טעל.) אין אויבער-שלעזיען האט באנקראטירט די „פרידענס-הוטע" דער פאסיוו בעטרעפט 80 מיליאן זלאטעס.

ס'ברענט דער „שטוטגארטער שלאס" אין בערלין

30 פערטשאדעטע פייערלעשער — ס'פאלען איין די ווענד

בערלין, 21 (פאט). אין דעם אלטען שטוטגארטער פאלאץ איז אויסגעבראכען א מורא-דיגע שרפה. אלע פייערלעשער פון בערלין און אומגעגענד זענען גערופען געווארען צו דער שרפה. דאס פייער איז נאך נישט פערלאשען. 30 פייערלעשער זענען פערטשאדעט געווארען פון רויך. אלע ווענד פאלען איין. אונטער די חורבות געפינען זיך עטליכע פייערלעשער און מ'האט מורא פאר זייער לעבען. די שרפה נעמט אן מורא'דיגע פארמען.

דאס שלאס שטעהט שוין 1000 יאהר.

דזשומא אין איראק

מאסקווע, 29 (פאט) די היגע צייטונגען מעלדען, אז אין איראק איז אויסגעבראכען א עפידעמיע פון דזשומא. די פערסישע מאכט, מורא האבענדיג, אז די עפידעמיע זאל זיך נישט פערשלעפען האט פערמאכט די גרעניצען אין אנגענומען פאר היטונגס-מיטלען.

מארד אין א „דאנסינג"

2 מענשען דערהרגעט און 5 פערוואונדעט

בערלין, 21 (ספ. טעל.) היינט 4 א זייגער פארטאגס איז אין דאנסינג „דאופע" אין פראנקפורט אם מיין פארגעקומען א שטארקע שיסעריי, די סיבה איז געווען א מחלוקה וועגען א טענצערין, דריי געסט האבען פערוואונדעט א קעלנער און איהם דער'הרג'עט.

בעת דער שיסעריי איז אויך דער'הרג'עט געווארען א רייכער פראנקפורטער סוחר און דריי געסט זענען פערוואונדעט געווארען, די פאליציי האט נאכגעיאגט די אנטלויפענדע שיסער, צוליב דער שיסעריי אויפ'ן גאס זענען 2 דורכגעהער פערוואונדעט געווארען.

פערברענט געווארען א ריזיגער דאמפער

וועלכער האט געקאסט 3 און א האלב מיליאן דאלאר

ניו-יארק, 21 (ספ. טעל.) דער גרויסער טראנסאטלאנטישער דאמפער „סעגאוויא", וועלכער איז אויסגעפערטיגט געווארען אין ניו-פארק, איז פערברענט געווארען פון אנ'אומבעוואוסטער סבה. די שרפה האט געדויערט 8 שעה. יעדער רעטונגס-אקציע איז געווען אהן ערפאלג, דער דאמפער האט געקאסט 3 און א האלב מיליאן דאלאר.

מוסאליני'ס ברודער געשטארבען פון א הארץ-שלאג

מיילאנד, 21 (פאט) דער ברודער פון פרעמיער מוסאליני, ארנאלדא מוסאליני איז דא געשטארבען פון א הארץ-שלאג.

אויסגעלאסענקייט צווישען שילער אין ריגע

שילער פון א דייטשער שול האבען א געהיימען קלוב אין וועלכען זיי האבען איינגעארדענט ארגיעס

די קרימינאל-פאליציי האט אויפגעדעקט אין ריגע, אין א קעלער פון הויז אויף זאמד-גאס 16 אנ'אומלעגאלען קלוב, וואו עס זענען כסדר פארגעקומען ארגיעס, שיכרות און מען האט געפיהרט אזארט שפילען. אין דער נאכט אויף פרייטאג זענען אין קלוב אומדערווארט געקומען מעהרערע פאליציי-בעאמטע. פאר אלע יונגעלייט און מיידלעך, וואס האבען זיך צונויפגעקליבען אין קלוב, איז דאס קומען פון דער פאליציי געווען א גרויסע איבערראשונג. אויף די טישען האט מען געפונען פערשידענע אלקאהאל-משקאות און קארטען. די ווענט פון אומלעגאלען קלוב זענען געווען „פער-צירט" מיט פערשידענע פארנאגראפישע בילדער און פערצייכנונגען. די פאליציי האט זיך באלד איבערצייגט, אז אין קלוב, וועלכער איז אנגערופען געווארען „מעמפיס", איז פארגעקומען מורא'דיגע אויסגעלאסענקייט. די רוימען פון קלוב האט אפגעדונגען דער 16-יאהריגער שילער פון גערמאנס שול הירש עפשטיין. דעם קלוב האבען ס'רוב בעזוכט יודישע שילער פון גערמאנס שול און מיידלעך אין עלטער פון 16 ביז 20 יאהר.

כמעט יעדען אוונט זענען זיך צונויפגעקומען ארום 20 פארלעך. אין קלוב איז כסדר געווען אלקאהאל און די פארלעך האבען געמיטליך פערבראכט אויף דיוואנען, וועלכע זענען געווען אפגעטיילט איינער פון אנדערן דורך פארהאנגען. אין די רוימען איז פריהער געווען א סחורה-לאגער און איינגע פיהרער פון אומלעגאלען קלוב האבען עס איבערגעמאכט אויף זייער אייגענעם חשבון. די שילער האבען געוועהנליך דערצעהלט זייערע עלטערן, אז זיי געהען אין שילער-קלוב, וואו עס קומען פאר ליטעראריסטע אוונטען און פערשידענע איבונגען. פערשטעהט זיך, אז די סטאטוטען פון „מעמפיס" זענען אין ערגיץ נישט רעגיסטרירט געווארען. אין קלוב איז איינגעפיהרט געווען א רעגיסטראציע-בוך פון אלע בעזוכער.

א חוץ הירש ע. זענען בעזונדערס אקטיווע טוער פון קלוב געווען נאך 2 שילער פון גערמאנס גימנאזיע, וועלכע האבען געהאלפען איינפיהרען די גאנצע קלוב-איינריכטונג.

אין די ארגיעס האבען זיך בעטייליגט די 18-יאהריגע טאכטער פון דווארניק, און א 7–8 אינטעליגענטע מיידלעך: 3 פוילענס, 4 רוסינען, און 1 לעטין. אויסערליך זענען די מיידלעך גאנץ שיין, אבער זיי האבען שלעכטע רעפוטאציע. דער קלוב „מעמפיס" עקזיסטירט אנ'ערך 3 וואכען צייט.

אויך די יודישע בילדונגס-פערוואלטונג פארשט אויס דעם דאזיגען סקאנדאליעזען ענין.

דער דירעקטאר עריך נערמאן איז נעכטען אינדערפריה געקומען אין דער דייטשער בילדונגס-פערוואלטונג און אפגעגעבען דערקלערונגען וועגען דעם אויפגעדעקטען געהיימען קלוב, וואו עס זענען פערמישט זיינע שילער. די ידיעות וועגען דעם קלוב האט נערמאן בעקומען ערשט פרייטאג דורך די עלטערן פון איינינע שילער, וואס זענען פערמישט אין דעם סקאנדאל. מיט אנ'ערך א חודש צוריק האבען די שילער פון די לעצטע קלאסען גימנאזיע אן זיין וויסען באמת געגרינדעט פאמערשט א ספארט-קלוב אויף גרויס זאמד גאס 16. די טאכטער פון דווארניק האט איבערגענומען אויף זיך אויפצופאסען די רוימען, צוזאמען מיט נאך צוויי חברטעס איז זי עטליכע מאל געווען אין שילער-קלוב.

די קרימינאל-פאליציי האט אויפ'ן סמך פון ביכער פערהערט אלע „געסט" פון קלוב און ארויס-גערופען צום פערהער אויך די עלטערן פון די שילער. די אויספארשונג וועט נאך דויערן אין משך פון דער היינטיגער וואך.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

יודישע לאנגע מלבושים

בעקומט איהר אין דער בעוואוסטער פירמע

ה. שניצער נאוואמיעסקא 3

אין הויף, געוועלב 39

(אויך איינגאנג דורך וושכאדניא 13)

איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון אלערארט יודישע מלבושים, ווי: בעקעשע און זיידענע יופיצעס, שלאפראקען, אלפאגענע, אייגענע האלב וואלענע כאלאטלעך, זומער- און ווינ-טער-פאלטענס, געהאקטע אנציגער פאר ערוואקסענע און פאר קינדער, אויך גאנצע אויסשטעהערס פאר חתנים

בעמערקונג: איך נעהם אויך אן בעשטעלונגען פון אייגענע סחורות. די בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין פערלויף פון 24 שעה.

פאר אויסשטעהער פון חתנים ספעציעלער ראבאט!

הורט און דעטייל! רעעל און ביליג!

געדענקט די אדרעס: נאוואמיעסקא 3, אין הויף, געוועלב 39

7250 קומט און איבערצייגט אייך!

וויכטיג פאר פראווינץ. שיקט ארויס די מאס און אנגאבע ווערט גלייך ארויסגעשיקט דאס מלבוש.

לאדזער פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17.

דער לאדזער יודישער איבוואלידען-פאריין (פולנאצנא 29) ארדענט איין היינט, דינסטאג, ד. 22. דעצעמבער 9 א זייגער אוונט א פארשטעלונג

„דאס געזאנג פון פיין"

(אויף סיביר)

אויפגעפיהרט דורך דער לאדזער פאלקס-ביהנע.

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער היינט פון 5 אין אוונט צום פרייז פון 50 גראשען ביז 1.50 זל.

8-טונג צייטונגס-פערקויפער!

די פערוואלטונג פון אונפארטייאישען צייטונגס-פערקויפער-פעראיין מאכט בעקאנט אלע איהרע מיטגלידער אין נאמען פון דער שטאטישער סטאראסטווע, אז יעדער צייטונגס-פערקויפער מוז אונבעדינגט איינקומען מיט א ביטע צו דער סטאראסטווע, וועגען ארויסבעקומען א נייע ערלויבניש צום האנדעל מיט צייטונגען.

די ביטעס זענען צייט אפצוגעבען נור ביז'ן 1. יאנואר, ד.ה. ביז ניי-יאהר.

בעמ.: יעדער מוז ביילייגען צו דער ביטע די אלטע קאנצעסיע, וואס ער האט פון מאגיסטראט, ווי אויך אויף יעדער ביטע מוז זיין א שטעמפעל מיט א אונטערשריפט פון פעראיין. גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז יעדער מיטגליד מוז ארויסנעהמען פון פעראיין א נייע לעגיטימאציע מיט זיין פאטאגראפיע. דער פעראיין איז אפען אלע טאג פון 8–10 אוונט.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

דער גרויסער „בריסקער" פראצעס

רעדעס פון די אדוואקאטן סטערלינג און שורליי

װאַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט). אין אָנהויב פון דער היינטיגער געריכטס־זיצונג האָט דער ערשטער בעקומען דאָס וואָרט דער אַדוו. שטערלינג.

אין פערלויף פון די לאַנגע וואָכען — הויבט אָן דער אַדוואָקאַט — זענען דאָ אַדורכגעגאַנגען אַ רייה פון עדות. ס'זענען אַדורך עדות מיט נעמען, וועלכע האָבען זיך פעראייניגט געמאַכט פאַר דער מלחמה, אין דער צייט פון דער מלחמה און נאָך דער מלחמה. מיר דאַרפען זיך דערמאָהנען, אַז דאָ זענען געווען אַזעלכע עדות, וועלכע האָבען מיט געווער אין האַנד געקעמפט פאַר פוילען, ס'זענען געווען אַזעלכע, וועלכע האָבען אַרויסגעצויגען פון דער פינ־סטעריניש דאָס נאַציאָנאַלע בעוואוסטזיין. זיי האָבען דאָ גערעדט וועגען פאַקטען, ס'זענען געוואַקסען די אָנקלאַגען און פאַרוואורפען און איינציגווייז האָט זיך געשטעלט פאַר'ן געריכט אַ בילד פון דער טרויעריגער ווירקליכקייט און מיר האָבען געזעהען, אַז די שלאַכט געהט נישט וועגען דער מאַכט, צי וועגען אַ מענש, נאָר וועגען אַ סיסטעם. די, וועלכע זענען געשטאַנען פאַר'ן געריכט, האָבען גאָרנישט בעהאַלטען. ס'קומט זיי אנערקענונג, ווייל ס'איז איצט נישט לייכט אין פוילען צו זאָגען אַלץ און צו זאָגען דעם אמת, און מ'האָט געדאַנקט די דאָזיגע מענשען, ס'האָט געדאַנקט דער פאָרשטעהער פון דער פראָקוראַטור, ווענדענדיג זיך צום געריכט, אַז ער זאָל די דאָזיגע עדות נישט גלויבען, ווייל זיי זענען גרייט

דעם טייוועל די נשמה צו פערקויפען

פאַר דער פאַרטייאישקייט.

ס'איז פערפאַלען נישט יעדער וויל זיין אַ קאַנ־דידאַט, אָדער אַ בעאַמטער פון אויספאָרשונגס־אַמט, כדי זיי זאָלען אַזוי אַרום זיך פערדינען אויפן צוטרוי פון ה' פראָקוראָר.

אָבער ס'ערוועקט זיך אַ פראַגע, צי דער פראָ־קוראָר האָפט טאַקע, אַז דאָס געריכט וועט די דאָ־זיגע מענשען נישט גלויבען. דער פראָקוראָר האָט דאָ ציטירט דאַשינסקיס ביכעל וועגען דעם איידע־לען פילסודסקי, אָבער דער ה' פראָקוראָר האָט פערגעסען, אַז נאָך דער שווערער געזונד־צושטאַנד פון דאַשינסקין האָט איהם נישט ערלויבט זיך צו שטעלען פאַר'ן געריכט, ווייל אויב ער וואָלט זיך געשטעלט, וואָלט זיינע ערקלערונגען איבערגעשטי־גען אין ווע טאָג און אָנקלאַגע אַלע ערקלערונגען, וועלכע זענען ביז איצט געגעבען געוואָרען. און וואָס איז געשעהען? דער דאָזיגער הייסער אָנהענגער, האָט זיך מיט שנאה אָפּגעווענדעט פון אַ מענש, וועלכען ער האָט פערעהרט. צי קען דער ה' פראָ־קוראָר פאַרווארפען דאַשינסקין, אַז ער האָט נישט ליב פוילען?

ס'האָבען אלזא געמוזט זיין טויזענדער ענטויר־שונגען, אויב מ'רעדט, אַז אין פוילישען פאָלק האָ־בען געשטעקט אַטענטאַט־קערנדלעך, איז עס פאַלש. זאָלען מיר פערגלייכען די געשיכטע פון פוילען מיט דער געשיכטע פון אַנדערע פעלקער, וועלען מיר זיך איבערצייגען, אַז פוילען איז געווען אַ גן־עדן.

דער פערטיידיגער ציטירט דאַן אַ שטיק פוילי־שע געשיכטע וועגען דעם דאָזיגען ענין און זאָגט ווייטער:

— דער מאַרשאַל פילסודסקי, צוריקקומענדיג פון מאַגדעבורג אין יאָהר 1918, איז געווען דער

פאַקטישער דיקטאַטאָר

צו וואָס ער האָט זיך אַליין מודה געווען, שרייבענ־דיג אין זיינע אַרטיקלען, אַז „דעמאָלט בין איך גע־ווען דער נישט־געשריבענער דיקטאַטאָר", מיט איי־גענעם ווילען האָב איך געקענט עבדערען רעגירונגען.

אַ רעגירונג — זאָגט ווייטער דער אַדוואָקאַט — זענען נישט באַר די מיניסטאָרען, נאָר דער פרעזי־דענט פלוס די מיניסטאָרען. איך גיב דעם פראָקוראָר וואָס ער וויל, אויב ער האָט געפינען כאָטש איין עדות, וועלכער האָט אין דעם זאַל געזאָגט, אַז מ'האָט געוואָלט מיט כוח אַראָפּוואַרפען דעם פרע־זידענט, וואָס פאַר אַ רעגירונג האָט מען געוואָלט אַראָפּוואַרפען? אין שטראָף־פּראָצעסען זענען נישט פאַראַהאַן קיין פיקציעס, ס'זענען נאָר פאַראַהאַן רעאַלע זאַכען, ווען מען רעדט וועגען אַ פערשווערונג, דאַרף מען געבען בעווייזען, וואָס פאַראַ צוגרייטונ־גען ס'זענען געמאַכט געוואָרען אַראָפּצוואַרפען די רעגירונג, און וואָס פאַראַ רעגירונג האָט מען גע־וואָלט אַראָפּוואַרפען? דער פראָקוראַטאָרען־אַמט, האָט דאָס נישט פעסטגעשטעלט.

אַדוו. סטערלינג ציטירט פאַקטען, ווי אַזוי ס'זענען געשטיצט געוואָרען עטליכע נאָך־מאַי־רעגירונגען אויף אַ פאַרלאַמענטאַרישען אופן דורך דער סיים־מעהרהייט, און שטעלט פעסט, אַז ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען אַראָפּוואַרפען

נישט די רעגירונג, נאָר דעם סיסטעם

און אומזיסט בייזערט זיך דער פראָקוראָר ראַוזע, אַז מען אָפּעלירט מיט בעגריפען — סאַנאַציע, דיקטאַטור — און מען אינדענטיפיצירט עס מיט דער רעגירונג. ס'איז נישט פאַראַהאַן ווען וואָס זיך צו בייזערן. דאָס לעבען אַליין מאַכט אַזוי, דאָס האָט געטון דער פראָקוראָר אַליין, אָנגעבענ־דיג אין בעשולדיגונגס־אַקט, אַז ס'רעדט זיך וועגען די „נאָך־מאַי־רעגירונגען".

אין דעם דאָזיגען פראָצעס געהט נישט וועגען דער רעגירונג, נאָר וועגען אופן פון רעגירען. דער פראָקוראָר דאַרף נישט לאַכען פון ה' קיערניק, ווען ער האָט זיך געפרעגט פון דער בעשולדיגונגס־באַנק, פון ווען אָן דאָס געזעץ דאַרף פערטיידיגען די דיקטאַטור, איך וועל פרעגען, וואָס איז פאַראַ געזעלשאַפטליכע אָרדנונג אין אונזער לאַנד? די דיקטאַטור?...

דער פערטיידיגער ציטירט פערשידענע אַרויס־טרעטונגען פון מאַרש. פילסודסקי און שטעלט פעסט, אַז ס'עקזיסטירט ווירקליך אזא סיסטעם, זייט מאַי 1926 זענען געווען 12 רעגירונגען אין אַלע האָט זיך געפונען דער מאַרשאַל פילסודסקי. קיינער פון זיי האָט זיך נישט געשטיצט אויף קיין סיים־מעהר־הייט. דער מאַרשאַל פילסודסקי האָט אין אייגעם פון זיינע אינטערוויאוען געזאָגט: „איך וועל נישט דערלאָזען צו קיין סיים־רעגירונגען". די מיטגלי־דער פון די פערשידענע קאַבינעטען זענען געווען די נאָהענטסטע פערזענליכע פריינד פון מאַרשאַל פילסודסקי. דאָס גאַנצע מלוכה'שע לעבען איז גע־שטיצט אויפ'ן פרינציפּ פון דער אידעאָלאָגיע פון מאַרשאַל פילסודסקי. אין וואָס די דאָזיגע אידעאָלאָ־גיע בעשטעהט ווייס באמת קיינער נישט, און די רעזולטאַטען פון דער דאָזיגער רעגירונג? ווי אַזוי זעהט אויס דאָס לאַנד אין פינאַנציעלען און ווירט־שאַפטליכען הינזיכט? און ווער דערמאָהנען די וואַ־טער, וועלכע ס'האָט געזאָגט דער מאַרשאַל פילסודסקי, אַז ער האָט נישט געלאָזט אַרבייטען 3 סיימען, דאָס איז פולשטענדיג גענוג פעסטצו־שטעלען, וואָס פאַראַ סיסטעם ס'הערשט ביי אונז אין לאַנד.

דער פראָקוראָר גראַבאָווסקי פיהלענדיג, אַז זיינע אַרגומענטען זענען נישט גענוגנד, האָט זיך געווענדעט צו אייך ריכטער מיט אַנ'אַפּעל, פעסט־שטעלענדיג, אַז איהר זענט

נישט בערופען צו משפט'ען אין דער דאָזיגער פראַגע

איך האַלט, אַז דער פראָקוראַטאָרען־אַמט איז נישט בערופען צו מאַכען אַזעלכע אָנווייזונגען דעם געריכט.

ווייטער פאָלעמיזירט דער אַדוואָקאַט מיט די ערטער אין בעשולדיגונגס־אַקט, אין וועלכער ס'־רעדט זיך וועגען דעם, אַז „צענטראַלעוו" האָט איינ־געאָרדענט מעהר מיטינגען פאַר די וואַהלען, ווי בעת די וואַהלען. דאָס דאַרף בעווייזען, אַז דעם „צענטראַלעוו" איז מעהר געגאַנגען אין דער אַגי־טאַציע געגען דער רעגירונג, ווי אין דעם ערפאָלג פון דער וואַהל־אַקציע, ציפערען, זענען צו רעלאַ־טיווע זאַך, מ'קען בעווייזען להיפוך. דאָס אומגליק פון איצטיגען לעבען אין פוילען, זענען די פאַלשע אינפאָרמאַציעס. דער פראָצעס האָט זיך אָנגעהויבען פון אַמטליכע געהיימע ראַפּאָרטען. דער „וואַצעק", „גזשעגאזש", און „סמוטני", און דאַן זענען גע־קומען אינפאָרמאַציעס פון טולא, קאַטשקאָווסקאַ, טעגעסטאַוויטש, אלעאַנשיק, קאַזשעלעווסקי, טימר־באַרסקי, וועלכע האָבען אַליין נישט געזעהען און נישט געהערט, נאָר רעגיסטרירט די אַמטליכע ראַ־פּאָרטען און פון דעם געצויגען זייערע אויספיהרונ־גען. קיין שום קאָנקרעטעס איז אין דעם פראָצעס נישט איינגעבראַכט געוואָרען, די אַרגומענטירונג פון די פראָקוראָרען דערמאָהנט דאָס שערען אַ מענש מיט אַ ליסען קאָפּ. מיר האָבען דאָ געהערט אַ טעאָריע, וועגען מאַכען אַ רעוואָלוציע, וואָס האָט געזאָלט אויסברעכען ווי פון אַ כישוף־קעסעל און דאָס האָט דער „צענטראַלעוו" געהאַט בכוונה. דער פערטיידיגער בעקעמפט אויך די שטעלונג פון דער פראָקוראַטור, אַז די געהיימע אויפרופען זאָלען שטאַמען פון די פ.פ.ס.

נאָך דער הפסקה האָט גערעדט דער פערטיידי־גער פון וויטאָסען

אַדוו. שורליי

ער האָט געהאַלטען אַ זעהר בייסיגע און שאַרפע רעדע, ער האָט צוו. אַנד. געזאָגט, אַז אין אַזעלכע פּאָליטישע פראָצעסען איז זעהר שווער אָפּצוהיטען די ביטראַלישעט, יעדער האָט זיך זיין געזעלשאַפטלי־כע שטעלונג און זיינע סימפּאַטיען, וועלכע ער מוז ברענגען צום אויסדרוק.

אַלע זענען דאָ געמאַכט געוואָרען פאַר רע־וואָלוציאָנערען, זאָגט אַדוו. שורליי, אַפילו די ענ־דעקעס זענען געוואָרען רעוואָלוציאָנערען. די אמת'ע רעוואָלוציאָנערען זענען אָבער די, וועלכע האָבען אַדורכגעפיהרט די איבערקעהרעניש אין יאָהר 1926.

דער פראָקוראָר פרעגט, פאַרוואָס די בעשולדיג־טע לייקענען, פאַרוואָס זיי זענען זיך נישט מודה, אָבער מ'קען זיך דאָך נישט מודה זיין אין שטות און אין אַנ'אונזין. ס'איז אויך אַ פוסטע דיסקוסיע וועגען דעם, צי די מאַי־איבערקעהרעניש איז לעגאַ־ליזירט געוואָרען אָדער נישט, וועגען דעם דאַרף מען פרעגען די טויטע, וואָס זענען געפאַלען אין די וואַרשאווער גאַסען. באַלד נאָך דער איבערקעה־רעניש האָט מאַרש. פילסודסקי געזאָגט: „זאָל מיר גאָט מוחל זיין די חטאים". זעהט אויס, אַז פיל־סודסקי האָט געוואוסט, אַז גאָט דאַרף איהם מוחל זיין. דאַן רעדט נאָך אַדוו. שורליי זעהר פיל וועגען דעם, ווי אַזוי ס'איז געבראָכען געוואָרען דאָס געזעץ און רעכט אין פוילען. אין אַ געוויסען מאָמענט פון די רעדע, דערמאָהנט דער אַדוואָקאַט וועגען דעם, ווי אַזוי די סאַנאַציע האָט געלעזט די פראַגע פון די אוקראַינער, יודען און די ליטווישע פראַגע.

די אוקראַינער פראַגע, זאָגט דער אַדוואָקאַט, איז געלעזט געוואָרען דורך פאַציפיקאַציע. די יו־דישע, דורך דעם, וואָס ליבערמאַן איז אָנגערופען געוואָרען הערש. מיט ליטע איז נישט פאַראַהאַן קיין מלחמה און נישט קיין שלום.

דער אַדוואָקאַט רעכענט צום סוף פון זיין רעדע אויס די געוואַלדיגע פערדינסטען פון זיין קליענט וויטאָס, וועלכען ער פאָדערט צו בע־פרייען.

היינט וועלען רעדען די ווייטערדיגע אַדוואָקאַ־טען.

Dr. A. SZMIRGELD
ספּעציאַליסט פון נערווענקראַנקהייטען
שפּראַכשטערונגען, (שטאַמלען און אַנדערע)
היילונג פון שוואַך ענטוויקעלטע און שווער־ערציהבאַרע קינדער
ul. SRODMIEJSKA Nr. 27
טעלעפאָן 151 89 — פון 5 ביז 7

שירמען
מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שירמלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקוועראַווע 15
לינקע אָפיציגע. 1 שטאָק.

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
בעקומט אין די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאַנדערגעשיקט איבער דער שטאָט.

דער עלעגאַנטסטער
ווייהנאַכטס־פּרעזענט
איז נור אַ שעהנע באָנבאָניערקע
איינגעקויפט אין דער איבעראַל רענאָמירטער
פּערפומעריע פון
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92.
קאָסמעטיק
וואו עס געפינט זיך שטענדיג אויף לאַגער אַ רייכער אויסוואַהל פון אַלערליי פון אינ־ און אויסלאַנד.
קאָנקורענץ - פּרייזען! קאָנקורענץ = פּרייזען!
בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען — בעדייטענדע ראַבאַטען.

גרויסער יום־טוב־פּראָגראַם! היינט פּרעמיערע! מילדע שטימונג — געלעכטער — עמאָציע — דאָס אין
„דער ליבהאָבער אין האַלבער נאַכט"
רעזשי: Mac Faden
אין די הויפט־ראָלען: Jeannetta Mac Donald בעצויבערט און פערכשופט מיט איהר שענער שטימע. Reginald Denny רופט ארויס געלעכ־טער אָהן אַ סוף.
אויסער'ן פּראָגראַם: פּראַכטפולע קלאַנג־צוגאַבע און אַקטואַליטעטען. דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט. אָנהויב היינט 4.30 נאָכמ., יום טוב—1 בייטאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
APOLLO
אָנהייב 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 בייטאָג
היינט פּרעמיערע! גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם! היינט פּרעמיערע!
1) „קוש פון פריהלינג"
2) „שפּאַנישע נעכט"
מעכטיגע עראָטישע דראַמע פון 2 יוגענד־ליכע געליבטע. אין די הויפטראָלען:
Dorothy Jordan i Robert Montgomery.
פּרעכטיגער פילם אויפ'ן גרונד פון וואונדער־שעהנע שלעסער אין שפּאַניען. אין די הויפטראָלען:
Aleksander Davey, Eugenja Amanzi, M. Allan

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
22 דעצעמבער 1931

מיט'ן כח פון א רעזאלוציע

די לעצטע סעסיע פון פעלקער־בונד־ראט איז געווען די לענגסטע פון אלע ביז־איצטיגע, זי האט געדויערט 25 טאג און איז געווען געווידמעט איין פראגע: דעם קאנפליקט צווישען יאפאן און כינע. עס זענען אפגעהאלטען געווארען אהן א שיעור זיצונגען, עס זענען פארגעקומען אהן אויפהער הינטער־קוליסען־אונטערהאנדלונגען, מען האט געהאלטען אין איין פערבינדען זיך מיט נאנקין און טאקיא, און דאס אלץ, כדי סוף כל סוף אנצונעמען א גארנישט־זאגענדיגע רעזאלוציע, די פערטרעטער פון כינע, איז, ווייזט אויס, נמאס געווארען צו האנדלען זיך מיט דעם ראט, זיי האבען זיך איבערציינט, אז אלע זייערע בעמיהונגען צו בעוועגען דעם ראט צו א מעהר ענערגישען שריט וועלען צו גארנישט ברענגען און זיי האבען א מאך געטון מיט דער האנד אויף אלצדינג.

די אנגענומענע רעזאלוציע איז נישט מעהר ווי א צעפיהרטע און פערוואסערטע רעזאלוציע פון חודש סעפטעמבער, ווען דער מעהר ענטשיידענער רעזאלוציע פון 14־טען אקטאבער אין וועלכער עס איז געווען די פאדערונג אז יאפאן זאל תיכף אפרייניגען די פערנומענע געביטען אין מאנדזשוריען איז גאר קיין רייד נישטא. די לויב־רעדעס, מיט וועלכע עס פערענדיגען זיך געוועהנליך די סעסיעס, האבען דאסמאל געקלונגען זעהר שטיל און אונדריייסט. און די רעדעס האבען ארויסגערופען איראנישע שמייכלעך אויף די פנים'ער סיי פון די זשורנאליסטען, סיי פון אייניגע מיטגלידער פון ראט. דער איטאליענישער דעלעגאט שאלאיא, וועלכער ווערט גערעכענט פאר איינעם פון די קלוגסטע און שארפזיניגסטע מענשען אין ראט, האט זיך אינגאנצען אפגעהאלטען פון וועלכער עס איז רעדע און אויף זיינע ליפען האט בעת די אנדערע רעדעס אהן אויפהער געבלאנדושעט א בייסיג שמייכעלע.

די אנגענומענע רעזאלוציע האט קיינעם נישט בעפרידיגט. דער פארשטעהער פון דער כינעזישער דעלעגאציע האט די רעזאלוציע אקצעפטירט מיט א גאנצער רייה בעווארענישען, נאך גרעסערע בעווארענישען האבען געמאכט די פערטרעטער פון א רייה קלענערע און מיטעלע מלוכות, בעזונדערס אויפגעקאכט זענען געווען די פארשטעהער פון די דרום אמעריקאנישע רעפובליקען. די אלגעמיינע מורא איז אז די רעזאלוציע זאל נישט עפענען א טיר פאר אלע ליבהאבער פון פרעמדע טעריטאריעס, זיי זאלען נישט בעקומען מיט דער ברכה פון פעלקער־בונד פרייע הענד לגבי זייערע שוואכערע שכנים, ספעציעל די רעפובליקען פון דרום־אמעריקע האבען מורא, אז עס זאל ווידער נישט אויפלעבען די מאנראע־דאקטרין אין דער אויסטייטשונג פון די פעראייניגטע שטאטען: דהיינו, אמעריקע — פאר די פעראייניגטע שטאטען.

דער פארזיצער האט געמוזט אויפקלערען, אז די רעזאלוציע איז נוגע דעם ספעציעלען פאל פון יאפאניש־כינעזישען קאנפליקט און בעציהט זיך באין אופן נישט אויף אלע אנדערע ענהליכע פאלען, אז די מיטגלידער פון פעלקער־בונד טארען נישט ערלעדיגען זייערע קאנפליקטען אויף קיין שום אנדערע אופנים ווי פרידליכע.

זעהר שארף איז ארויסגעטרעטען דער פארשטעהער פון פערו, וועלכער האט ערקלערט, אז ער בעהמט אן די רעזאלוציע נאר דערפאר, ווייל זי דארף ערלעדיגען אנ'אויסנאהמס־פאל, אבער ער האלט, פאר נויטיג אונטערצושטרייכען, אז די רעזאלוציע טאר באיין אופן נישט שאפען קיין פרעצעדענט אויף צוזושטערען די פרינציפען פון פעלקערבונד, דהיינו, אז קיין שום מלוכה האט נישט דאס רעכט אונטער וועלכען עס איז נישט אויסרייד צו אקופירען די טעריטאריע פון אנ'אנדער מלוכה, אז קיין שום מלוכה טאר נישט מיט קראפט צווינגען אנ'אנדער מלוכה זי זאל אנהויבען מיט איהר דירעקטע אונטערהאנדלונגען. קיין מלוכה טאר אויך נישט בענוצען איהר מיליטער אויף צו ערפילען פאליציייאישע פונקציעס אויף דער טעריטאריע פון א צווייטער מלוכה. דער פאקט פון פעלקער־בונד, האט דער דעלעגאט פון פערו געזאגט, איז געשאפען געווארען אויף צו שיצען די שוואכע מלוכות, געגען די שטארקע, אויב די שטארקע וועט ערלויבט ווערען צו בענוצען כוח צו ערלעדיגען קאנפליקטען דאן איז א סוף צום פעלקער־בונד.

אזוי האט גערעדט דער פערטרעטער פון א שוואכער מלוכה, אלע האבען זיך איינגעהערט, געשאקעלט מיט די קעפ און אפשר אפילו מיטגעפיהלט, און דערביי איז מען געבליבען און מען איז זיך פונאנדערגעפאהרען. און פאר אלעמען איז געווען קלאר, אז וואס מען זאל דא נישט רעדען, וועט יעדער, און ספעציעל יאפאן אויפ'ן ווייטען מזרח, טון דאס, וואס ער וועט געפינען פאר נויטיג און פאסיג פאר זיך.

פ. פ. ס.

13.000 דאלאר פאר „הדסה" אין ארץ־ישראל

נ י ו ־ י א ר ק (יט"א) אויף א באנקעט, וואס איז איינגעארדענט געווארען דורך דער „הדסה" אין ניו־יארק, איז געזאמעלט געווארען 13.000 דאלאר פאר די געזונדהייטס־אנשטאלטען, וואס ווערען דורך דער „הדסה" אונטערהאלטען אין א"י

מען קאן זיך נאר... וואונדערען

די פראצעסען צוליב די אנטי־יודישע געשעהענישען אין ווילנע

אין ווילנע קומען שוין פאר די פראצעסען פון די פערזאנען, וואס זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט אין צוזאמענהאנג מיט די עקסצעסען פון די ענדעקישע סטודענטען. און א מאדנע זאך: עפעס ווערען גע'משפט כמעט בלויז יודען און עס ווערען געגען זיי ארויסגעטראגען אורטיילען, אין איין פאל אפילו זעהר א הארבער. דער פערוואונדערונג צוליב'ן דאזיגען פאקט גיט אנ'אויסדרוק דעם הארטנלאס אין „נ. ס.", וועלכער שרייבט:

„און דא געשעהט עפעס אומגעוועהנליכעס. עס זענען ס"ה פאריבער 6 וואכען און שוין זענען פארגעקומען 5 פראצעסען אויפ'ן באדען פון די עקסצעסען. א שנעלקייט, צו וועלכער מיר זענען ביז איצט נישט געווען געוואוינט און וועלכע מיר בעגריסען מיט דער פולער אנערקענונג, ווייל נאר א שנעלע רעפרעסיע האט אין דעם פאל דעם געהעריגען ווערט. א שנעלקייט וועלכע טרעט נישט אפ דער שנעלקייט פון בערלינער געריכט נאך די אנטי־יודישע עקסצעסען פון לעצטען ראש־השנה. בלויז מיט אונטערשיד: דארט האט מען מיט אזא שנעלקייט גע'משפט קריסטען, אין ווילנע משפט מען יודען.

פון אט די פינף פראצעסען האט מען אין פיר פאלען גע'משפט יודען און בלויז אין איין פאל איז געפאלען א בעפרייאונגס־אורטייל. אין דריי פאלען האט מען פעראורטיילט. דערפון האט מען צוויי יודען פער'משפט אויף פערהעלטנישמעסיג קליינע שטראפען, און אין איין פאל — פון דווארקינ'ען, — איז דער אורטייל געווען אזש אנדערהאלבען יאהר טורמע, הגם די קרבנות פון דווארקינ'ען זענען נישט ענטפלעקט געווארען און האבען זיך אליין נישט געמאלדען. אין איין פראצעס געגען א פאלאק איז ארויסגעטראגען געווארען א בעפרייאונגס־אורטייל.

עס האט אלזא אזוי מאדנע פאסירט, אז אין ווילנע זענען אין אזא שנעלען טעמפא פארגעקומען ביז איצט פינף פראצעסען און פון זיי זענען פיר געווען געגען די בעפאלענע. מיר גהען נישט אריין אין אנאליז פון די פראצעסען, ווייל מיר קענען נישט די פרטים און דערפאר, ווייל עס האבען זיך נאך נישט ארויסגעזאגט די העכערע אינסטאנצען.

מיר רעגיסטרירען בלויז דעם פאקט און מיר רעגיסטרירען איהם מיט א געוויסער, אזוי צו זאגען, פערוואונדערונג. ווייל אויב די רעגירונג האט אנגעקינדיגט רעפרעסיעס געגען די שולדיגע, אויב מיר האבען אויפמערקזאם געמאכט אויף דער ווירקונגסלאזיגקייט פון די רעפרעסיעס, וועלכע זענען אנגעזאגט געווארען בלויז דורכ'ן אינערן־מיניסטעריום ביים שווייגען פון יוסטיץ מיניסטעריום, איז איצט, ווען עס האט גענומען א ווארט דאס יוסטיץ־מיניסטעריום, קענען מיר זיך נאר וואונדערען. צי דען איז טאקע קיינער פון די אנפאלער נישט בעגאנגען קיין שטראפבארע האנדלונג, נאר בלויז די בעפאלענע? אדער אפשר צוליב דער גרויסער צאהל פון די אנפאלער האט מען נישט געקאנט בעמערקען זייערע אינדיווידועלע פיזיאנאמיעס און אזעלכע, וואס האבען זיך צו ענערגיש געוועהרט צווישען די אנפאלער, זענען געווען אזוי זעלטען, אז זיי האבען זיך געווארפען אין די אויגען אפילו פליטאנאוויץ, וועלכע זענען צופעליג פערבייגעגאנגען?

מיר פערשטעהען, אז די געריכטען זענען און דארפען איבעריגענס זיין אומאפהענגיג, און אז די רעגירונג דארף נישט האבען קיין השפעה אויף זייערע אורטיילען. מיר האבען דעריבער נישט קיין טענות צו דער רעגירונג, און וואס אנבעלאנגט די געריכטען — ווארטען מיר אויף די העכערע אינסטאנצען."

ריקזי'כטסלאזער באיקאט פון ענגלאנד

פון דער ענגלישער פאליטיק, אינסטיטוציעס און סחורות

דאס פראגראם, מיט וועלכען גאנדהי פאהרט אהיים קיין אינדיען

דער פיהרער פון די אינדישע נאציאנאליסטען מאהאטמא גאנדהי קעהרט זיך אום אהיים נאך דער נישט געלונגענער „קאנפערענץ ביים רונדיגען טיש". אויפ'ן וועג האט ער זיך אפגעשטעלט אין פאריז און אין רוים און האט ער פאר'ן אפפאהרען אויפגענומען די פארשטעהער פון דער פרעסע, פאר וועלכע ער האט ערקלערט דאס פאלגענדע:

די קאנפערענץ ביים רונדיגען טיש, וועלכע האט דעפיניטיוו סאנקציאנירט דעם איבעררייס פון אלע בעציהונגען צווישען דעם אינדישען פאלק און דער ענגלישער רעגירונג, איז פאר אונז געווען איין לאנגע און פאמעליכע אגאניע. די דאזיגע קאנפערענץ האט אבער געבראכט דאס, וואס די ענגלישע מאכט האט ענדליך דערקענט דעם גייסט פון אונזער פאלק און פון זיינע פיהרער, ווידער מיר האבען דערקענט גוט די כוונות פון ענגלאנד. איך קעהר זיך אום קיין אינדיען, כדי אויפצוהויבען א קאמף מיט ענגלאנד און געגען ענגלאנד. דער קאמף וועט טראגען דיזעלבע פארמען וואס פריהער, ד. ה. קיין שום געוואלדטאט, דאגעגען פולשטענדיגער באיקאט. א קאמף מיט געוועהר אין די הענד וואלט געבראכט א קאטאסטראפע פאר אינדיען, דאגעגען פאסיווער ווידערשטאנד דאס איז דער גרויסער מאראלישער כח פון אינדיען און פאר דעם האט ענגלאנד מורא.

מיר וועלען נישט צאהלען קיין שטייערען, מיר וועלען אויף קיין פאל נישט ארבייטען פאר ענגלאנד, מיר וועלען איזאלירען די ענגלישע מאכט און די ענגלישע פאליטיק פון אינדישען פאלק, מיר וועלען באיקאטירען אבסאלוט אלע ענגלישע סחורות.

דער באיקאט וועט נישט זיין געווענדעט געגען בעזונדערע פערזאנען. נאר געגען דער פאליטיק, געגען די אינסטיטוציעס און געגען אלצדינג, וואס שטאמט פון ענגלאנד. דער באיקאט וועט זיין געווענדעט געגען דער גאנצער ענגלישער פראדוקציע. וואס אנבעלאנגט אנדערע לענדער, וועלען מיר באיקאטירען בלויז די סחורות, וואס געהען אויף קליידונג. מיר ווילען אונבעדינגט איינפיהרען און דערהאלטען די אלטע טראדיציע, אז די אינדוסען זאלען זיך קליידען ווי זייערע זיידעס. פון קליידונג וועלען מיר אנהויבען אונזער באיקאט.

אין דאזיגען באיקאט און אין דער איזאלירונג פון אלזמרינג, וואס איז ענגליש, וועט א גרויסע ראלע שפילען די אינדישע פרוי, אזוי ווי דאס איז געווען אמאל. ענגלאנד וועט פולשטענדיג געשלאגען ווערען דורך פאסיווען ווידערשטאנד פון אינדיען. דער אינדישער מארק איז געווען א ברייט פעלד פאר'ן אפזאץ פון ענגלישע סחורה. פאר'ן ענגלישען עקספארט און פאר דער ענגלישער פראדוקציע. דער באיקאט וועט אלזא זיין א מעכטיגער קלאפ פאר דער ענגלישער ווירטשאפט בפרט איצט, ווען דער פונט פאלט און די ארבייטסלאזיגקייט וואקסט. דאס שליסען פון אינדישען מארק פאר די ענגלישע סחורות וועט פערגרעסערן די ארבייטסלאזיגקייט אין ענגלאנד און וועט ברענגען צו נאך גרעסערע שוועריגקייטען פאר'ן לאנד

אקאדעמיע פון דער יוד. אגענץ אין לידס

הויפט־רעדנער — דער זוהן פון לארד רידינג

ל א נ ד א ן, (י.ט.א.) די בריטישע סעקציע פון דער יודישער אגענץ האט איינגעארדענט א זעהר שטארק בעזוכטע אקאדעמיע אין לידס. דעם פאזיץ האט געפיהרט סער מאנטאגיו בארמאן וועלכער זאגט צו. אנד. אז מען דארף טיף בעדויערען, דאס דער וועלט־ווירטשאפטס קריזיס האט אויך גורם געווען די אפשוואכונג פון טעמפא א"י־אויפבוי־ווערק. דאס א"י־ווערק איז נישט קיין „ברויט־מיט־פוטער־אידעע". נאר זי שטעהט איבער אלע צייטען. די יודען ווילען נישט עפיס אנדערש ווי ווידער אנהויבען פיהרען א נאטירליך פאלקס־לעבען.

דער הויפט־רעדנער פון דער אקאדעמיע איז געווען לארד ערלי, דער זוהן פון געוו. אויסערן מיניסטער לארד רידינג. אויך אין ציוניזם, זאגט ער, הערט מען שארפער די שטימע פון די עקסטרעמיסטען ווי די שטימע פון די געמעסיגטע. איך פערזענליך, זאגט דער רעדנער, האב אבסאלוט נישט קיין מענטימענט פאר דער אידעע פון א יודענשטאט אין פאלעסטינא. א יודענשטאט וואלט אלע לענדער פון דער וועלט, בעזונדערס אבער די יודען, פערשאפט פיל זארג.

איך קען מיר אויך נישט ארויסזאגען פאר אנ'אונבעגרעניצטער אימיגראציע פון יודען קיין פאלעסטינא, בעת וועלכער עס זאל נישט גענומען ווערען אין אכט די ווירטשאפטליכע אויפנאהמס־פעהיגקייט פון לאנד. א"י אבער זאל ווערען די היים פון יענע יודען, וואס אין פיל אייראפעאישע לענדער לעבען זיי נאך אין מיטעלאלטערליכע בעדינגונגען. פאר די דאזיגע יודען איז פאלעסטינא, די וויג פון זייער ראסע, דער קוואל פון האפענונג און אויסדויער. עס וועט פערשווינדען די געשטאלט פון אייביגען יודישען וואנדערער, מחמת ער וועט געפינען אין פאלעסטינא זיין רוהע־פלאץ. איך וואלט געוואונשען די אלע, וואס קריטיקירען דאס יודישע ווערק אין פאלעסטינא, אז זיי זאלען מיט אייגענע אויגען זעהען דאס יודישע פאלק אין א"י ביי זיין טאג־טעגליכער ארבייט.

אויף דער אקאדעמיע איז ארויסגעטרעטען אויך דער מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ פראפ. ז. בראדעצקי. א רעדע אין דער יודישער שפראך האט אויף דער אקאדעמיע געהאלטען ד"ר אלשטאנגער.

---:0:---

נאר 3000 יודישע יוגנטלייט

נייע ווערביר־קאמפאניע פון יודישער יוגנד אין די פאבריק־שולעס אויף אוקראינע

מ א ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) לויט א בעשלוס פון די ענטשפרעכענדע אינסטאנצען זאלען אין משך פון די ווינטער־חדשים אריינגעצויגען ווערען אין די אוקראינישע פאבריקס שולען נייע 3 000 יודישע יוגנטליכע. די שילער וועלען אויפגענומען ווערען אין די פאך־שולען ביי 21 פון די גרעסטע אונטערנעהמונגען אויף אוקראינע אין דער קויהלען־אינדוסטריע, כעמישער אינדוסטריע, מאשינען־בוי, שיף־בוי, מעטאלורגיע, אייזען־באהן א. א.

די אויפנאהם־ארדערס זענען פונאנדערגעטיילט געווארען צווישען דער יודישער יוגנד פון 107 שטעט און שטעטלעך אויף אוקראינע. אין יעדערען פון די דאזיגע פונקטען ווערען ארגאניזירט קורץ־דויערענדע צוגרייטונגס־קורסען, אויף וועלכע די קאנדידאטען וועלען צוגעגרייט ווערען צום אויפנעהמען זיי אין די פאבריקס־שולען.

די שילער פון דער פאבריקס שול פאר מעטאלורגיע אין קיערטש, וואו עס לערנען זיך 2.300 שילער, צווישען זיי 327 יודען, האבען פערעפענטליכט אין דער אוקראינישער פרעסע א בריף, אין וועלכען זיי לייקענען אפ די „שלעכטע קלאגען", אז זיי ליידען פלומ'שט הונגער. געהען אפגעריסען און ווערען שלעכט געלערנט. זיי פערזיכערען, אז די שילער האבען אלץ, וואס זיי דארפען. ענהליכע בריף האבען אויך פערעפענטליכט די יודישע שילער פון א רייה פאבריקען אין כארקאוו און סלאוויאנסק.

Dr. med. J. BETTE
ספעציאל־ארצט פאר אינערליכע און קינדער־קראנקה
פיעטריקאווער 6, טעל 95־144
נעמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–6 נאכמ.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

נאך די וואהלען אין דער האנדווערקער-קאמער

דער תוהו ובוהו – צושטאנד אין דער לאדזער האנדווערקער־קאמער איז פארענדיגט. דאס שפיל פון די ענדעקישע ראטמענער האט געדויערט לאנג גענוג. ס'האט זיך אנגעהויבן געגען מכלומר'שטע מיסברויכען פון פריהערדיגען פרעזידענט ש וואנקאווסקי, און ווען ער איז אפגעטרעטען, האט זיך בולט ארויסגעוויזען די צילען פון דער ענדעציע. נישט קיין פערזאנען־קאמף איז עס געווען, נאר א קאמף פאר דער אליינהערשאפט אין דער קאמער. ווי האבען בענוצט אלע שלאג־ווערטער פון זייער אנטיסעמיטישען לעקסיקאן ביז דער לעצטער מינוט געשראקען מיט יודען־געפאהר די איבעריגע פוילישע ראטמענער, און דאך געליטען א פערדינטע מפלה. אז מ'וועט נעהמען אין אכט אז די גרעסטע מאס יודען־פיינדשאפט געפינט זיך אין פוילישען קליינבירגערטום, וועמענס טיפישער פארשטעהער עס זענען די האנדווערקער וועט קלאר ווערען וואס פאר א גיגסטיגען באדען די ענדעקישע ארגומענטען האבען פאר זיך געפונען. ס'האט דעריבער געדארפט קומען אזא קראפט, וואס זאל קענען געגענווירקען דעם גיפט, וואס איז — דה"ין די ענדעקעס איינגעשפריצט געווארען. — אזא קראפט איז געווען די דעלעגאציע, וואס איז ספעציעל געקומען פון ווארשע, — דאס פרעזידיום פון פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערען, אין פוילען אין דעם צונויפשטעל פון סענאטאר וויעכאוויטש, דעפוטאט אידזשיקאווסקי, און דער עיקר דער דירעקטאר גזשיבאווסקי, וועלכער האט אויפריכטיג און ענערגיש אפגעשטויסען דעם ענדעקישען אנגריף. אין דער לעצטער מינוט איז עס געלונגען צונויפצושטעלען די געהעריגע צאל שטימען וואס צוזאמען מיט די יודען איז ענדליך צושטאנד געקומען דער קווארום.

איצט איז די לאגע אין דער קאמער א נארמאלע, ס'איז דא א מעהרהייט מיט די יודען, א פערוואלטונג, א פרעזידענט, א סעקרעטאר און די האנדווערקער זעלבסטפערוואלטונג קען צוטרעטען צו איהר נארמאלער ארבייט, ס'איז אבער אין אינטערעס פון דער מלאכה, אז די קריסטליכע ראטמענער פון דער סאנאטארישער גרופע זאלען זיך נישט ווייטער לאזען טעראריזירען פון זייערע ענדעקישע חברים, און טאנצען אויף זייער שטריקעל, זאל דא אפען געזאגט ווערען, אז די יודען — האבען מיטן בעקומען נאך אנ'ארט אין דער פערוואלטונג — קיין שום פריווילעגיעס נישט.

ס'איז נאר אויסגעבעסערט געווארען אנ'עוולה וואס זיי האבען געהאט ביי דער פריהעריגער פערוואלטונג. אמת, א גרויסען פארטשריט איז שוין דאס אליין אין די בעציהונגען פון די פוילישע צו די יודישע ראטמענער, דאס עפענטליך האבען זיי צוזאמען געשטימט פאר'ן יודישען פארשטעהער אין דער פערוואלטונג. אין דער צייט, וואס ביז איצט איז דאס נישט געווען, זאל דאס זיין אנ'אנהויב פון געמיינזאמע ארבייט לטובת דעם יודישען און פוילישען בעל־מלאכה.

אין פערלויף פון דער גאנצער צייט האבען די יודישע ראטמענער ארויסגעוויזען א ווילען צום שאפען צו בויען די קאמער, וועלכע זאל פערלייכטערען די לאגע פון בעל־מלאכה, און אויב די סאנאטארישע גרופע וויל אויך ערנסט און אויפריכטיג דעם בלאק וואס איז געשאפען געווארען מיט די יודען, איז דא איין וועג, נישט מיטרייטשען אויפ'ן אנטיסעמיטישען פערדעל, נאר שאפען אין דער קאמער א סביבה פון א שעפערישער ארבייט.

י. אבראמסאן.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסן

וויכטיגע בעשלוסען פון אויבער־ראט פאר יודישע האנדווערקער אין לאדז

צוליב דעם, וואס די געזעלשאפט „ארט" געפינט זיך איצט אין א זעהר שווערער מאטעריעלער לאגע, האט די פלענאר־זיצונג פון אויבער־ראט פאר יודישע האנדוו. בעשלאסען פארצולעגען די האנדו.־פעראיינען און האנדווערקער־צעכען אריינצוטרעטען אלס גאנצע ארגאניזאציעס אין „ארט", דער דאזיגער ענין וועט ערלידיגט ווערען אויף די נאהענטסטע זיצונגען פון די פערוואלטונגען פון די פעראיינען און צעכען.

*

דער אויבער־ראט האט איינשטימיג בעשלאסען אז ביי די הנחה־עקזאמענס פאר מייסטער, וואס האבען געהאט זעלבסטשטענדיגע ווארשטאטען נאך פאר דעם 15־טען דעצעמבער 1927 מוזען די יודישע עקזאמענאטארען שטעהען אויף דער וואך, אז אזעלכע בעלי־מלאכות זאלען נישט אדורכפאלען און זאלען אומבעדינגט בעקומען דעם מייסטער־טיטול.

די קאנפערענץ האט מיט בעדויערען פעסטגעשטעלט, אז ביז איצט האבען געשאפען אונגעוואונשענע פאלען ביי עקזאמענס וואו די עקזאמינאטארען זענען נישט געשטאנען אויף דער הויך פון זייער אויפגאבע און איז זיכער, אז אזעלכעס וועט זיך מעהר נישט איבערחזר'ן.

בעמיהונגען וועגען א צוזאמענפאהר פון בעקערס

אין צוזאמענהאנג מיט די שוין צוגעמאכטע בעקערייען און די בעקערייען, וואס זענען בעדראהט פערמאכט צו ווערען האט דער לאדזער בעקער־צעך געשאפען א קאמיסיע, וואס דארף נעהמען אויף זיך די איניציאטיוו אז ס'זאל ווי אמגיכסטען צונויפגערופען ווערען א צוזאמענפאהר פון יודישע בעקערס. צו דעם צוועק פאהרט ארויס קיין ווארשא א דעלעגאציע פון די יודישע בעקערס בראש מיט אדוו. ד"ר קארנבליט.

פערבאט פון פלייש און ווארשט-אימפארט קיין פראנקרייך

די לאדזער האנדעלס־קאמער האט בעקומען א ידיעה וועגען א פעראָרדנונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג מכוח דעם פולשטענדיגען פערבאט פון פלייש־ און ווארשט־אימפארט קיין פראנקרייך.

דער דאזיגער פערבאט טרעפט שטארק דעם פלייש־עקספארט פון לאדזער קרייז קיין פראנקרייך, וועלכער האט זיך לעצטענס גינסטיג ענטוויקעלט.

דער צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטער-יום וועגן פאטענטען-הנחות

פיל שטייער־אמטען זאגען זיך אפ אנצונעהמען ביטעס פון סוחרים, וועלכע בעטען אז מען זאל זיי ערלויבען ארויסצונעהמען קלענערע פאטענטען נאר דערפאר, ווייל זיי שרייבען נישט איין אין דער ביטע דעם נומער פון מיניסטעריאלען צירקולאר, מיר גיבען דעריבער דעם נומער פון צירקולאר פון 10 נאוועמבער 1931

N. D. V. 2762/4/31

אין דער ביטע מוז איינגעשריבען ווערען דער נומער פון צירקולאר און אויך, אז דאס אויסקויפען א נארמאלען פאטענט קען ברענגען צו א רואין פון דער אונטערנעהמונג.

די ווייטערדיגע עקספארט - מעגליכקייטען פון אונזער טעקסטיל-אינדוסטריע

(2) בעכטען איז אין דער לאדזער האנדעלס־ און אינדוסטריע־קאמער פארגעקומען א קאנפערענץ מכוח די ווייטערדיגע עקספארט־מעגליכקייטען פון אונזער טעקסטיל־אינדוסטריע.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז בפרטיות ארומגערעדט געווארען די איצטיגע אלגעמיינע סיטואציע פון אונזער עקספארט אין שייכות מיט'ן פאלען פון דעם ענגלישען פונט און מיט'ן איינפיהרען די צאלען אין ענגלאנד. ווי אויך די פערספעקטיווען פון אונזער עקספארט אויף אנדערע מערק, ובפרט אויף די אמעריקאנישע און די פראנצויזישע.

דאס פרעזידיום פון דער קאמער האט אינפארמירט וועגען די פארשונגען, וואס זענען אדורכגעפיהרט געווארען אין דער היגזיכט אויף די מערק אין איטאליען, קאנאדע, דרום־אפריקא, נאהענטען מזרח, אויסטראליען, מעקסיקא, ארגענטינא, בראזיליע און טשילי.

דער־מיט איז די פערזאמלונג געשלאסען געווארען, און די קומענדיגע קאנפערענץ איז בעשטימט געווארען ערשט אויף נאך ביי־יאהר.

דער נייער אומזאץ-שטייער פאר האנדווערקער און סוחרים

שטייער-הנחה פאר בעקערס

אלע בעקער, וואס האבען האנדווערקער־קארטען, וועלען צאהלען אומזאץ־שטייער נאר איינס פראצענט, דאס וועט חל זיין שוין פון 1 יאנואר 1932. דאס זעלבע וועלען צאהלען איינס פראצ. די בעקער־געוועלבער, וואס געהערען צום בעקער.

דאגעגען בעקערס, וואס האבען נישט קיין האנדווערקער־קארטען וועלען ווייטער צאהלען 2 פראצענט.

די זעלבע הנחה וועט אויך איינגעפיהרט פאר אלע אנדערע ווארשטאטען פון שפייז־ארטיקלען, וואס האבען האנדווערקער־קארטען.

הה"ס־סוחרים, פראפעסיאנעלע אויפקויפער און ליפעראנטען פאר רעגירונגס־ און קאמונאלע אינסטיטוציעס וועלען צאהלען פון 1־טען יאנואר 1932 נאר א האלבס פראצענט אומזאץ־שטייער, אויב זיי וועלען פיהרען ריכטיגע האנדעלס־ביכער.

אלע האנדווערקער,

וועלכע האבען האנדווערקער־קארטען וועלען ווייטער צאהלען אומזאץ־שטייער 2 פראצענט.

אין די ווייטערדיגע יאהרען וועט מען ווייטער פערקלענערען דעם אומזאץ־שטייער פאר פאבריקאנטען און סוחרים.

פאר די דעטייל־סוחרים און הורטאוויקעס וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס־ביכער וועט מען דעם אומזאץ־שטייער אנהויבען פערקלענערען ערשט אין 2 יאהר ארום.

אפגעשאפט די הנחה פאר האנד-ווערקער

האנדווערקער, וואס ארבייטען מיט דער הילף פון איין ארבייטער, אפילו מיט דער הילף פון אנ'אייגענעם זוהן אדער טאכטער, וועלען פון 1 יאנואר שוין מוזען צאהלען אומזאץ־שטייער, ביז איצט זענען זיי געווען בעפרייט, פון איצט אן וועלען פון אומזאץ־שטייער זיין פריי נאר אזעלכע האנדווערקער וואס ארבייטען גענצליך אליין, אהן שום מיטהעלפער.

מעהל-סוחרים

סוחרים, וואס האנדלען מיט מעהל האבען ביז איצט גענאנט קויפען תבואה און דאס לאזען אויסמאהלען אויף מעהל. זיי האבען דערפאר געצאהלט נאר א האלב פראצענט, אויב זיי האבען געפיהרט ביכער, אדער איינס פראצענט, אויב זיי האבען קיין ביכער נישט געפיהרט. די מיהל האט פאר'ן אויסמאהלען די תבואה געצאהלט אומזאץ נאר פון לוין פאר'ן אויסמאהלען.

דער נאוועליזירטער אוסטאוו פיהרט איין, אז מעהל־סוחרים, וואס לאזען אויסמאהלען תבואה וועלען מוזען צאהלען איינס פראצ. אפילו ווען זיי פיהרען האנדעלס ביכער. אזעלכע וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס־ביכער וועלען מוזען צאהלען 1 פראצענט פאר פערקויפען.

לעדער-סוחרים

דאס זעלבע וועט זיין מיט לעדער־סוחרים, וואס האבען ביז איצט אויפגעקויפט רויהע פעל און געלאזט אויסארבייטען פערטיגע לעדער. ביז איצט האבען הורטאוויקעס מיט האנדעלס ביכער געצאהלט פון די לעדער 1 פראצענט און די גארבעריי האט געצאהלט אומזאץ־שטייער פון ארבייטס־לוין. איצט וועט דער לעדער־הורטאוויק אפילו מיט האנדעלס־ביכער מוזען צאהלען פאר אויסגעארבייטע לעדער פון אייגענע רויהע פעל צו 2 פראצ.

בכלל פיהרט איין דער נייער אוסטאוו, אז דער סוחר, וואס קויפט איין רויהע און האלב־רויהע סחורה און לאזט דערפון אויסארבייטען פערטיגע לעדער, וועט מוזען צאהלען אזא אומזאץ־שטייער, ווי עס צאהלט א פאבריקאנט. ווי בעוואוסט צאהלט די פאבריקאציע די העכסטע שטייער־נארמע, 2 פראצ.

פון דעם נייעם פאראגראף אין נאוועליזירטען אוסטאוו, וועלען אויך ליידען א סך

מאנופאקטור-סוחרים

וועלכע פלעגען איינקויפען האלב־רויהע מאטעריאלען און דאס געבען אויסצוארבייטען אין די קלענערע פאבריקען אדער ווארשטאטען אין לאדז, זגיערזש, אזארקאוו און פיל אנדערע שטעט. איצט וועלען זיי אלע מוזען צאהלען 2 פראצענט אומזאץ־שטייער הגם זיי פיהרען האנדעלס־ביכער.

שפייז־סוחרים, דעטאליסטען וועלען ווייטער צאהלען 1 פראצ. אומזאץ־שטייער.

תבואה - טראנזאקציעס

אלע תבואה־טראנזאקציעס, וואס וועלען געשלאסען ווערען אויף דער בערזע, וועלען בעפרייט ווערען פון אומזאץ־שטייער.

הנחות פאר קארטעלען און עקספארטערען

ווייטער ווערט אין נייעם אוסטאוו פארגעזעהען, אז מען זאל בעפרייען פון אומזאץ שטייער די קארטעלען פון פאבריקאנטען, וועלכע די רעגירונג וועט האלטען פאר נויטיג צו שטיצען.

עקספארט פירמעס וועלען לויט'ן נייעם געזעץ מוזען פיהרען האנדעלס־ביכער, כדי צו קאנען ויערען בעפר[illegible] אומזאץ־שטייער.

לאנדווירטשאפטליכע פאליטיק און די יודען

די לאנדווירטשאפטליכע פאליטיק אין פוילען איז געווארען איינס פון די ווירקזאמסטע מיטלען ביים דערפיהרען די יודישע בעפעלקערונג צו דער גרעסטער פעראָרעמונג. דערפון, ליידער, גיבען זיך נישט אפ קיין געהעריגען דין־וחשבון נישט נאר די ברייטערע, נאר אפילו די קרייזען, וועלכע וואלטען געקאנט אין א געוויסער מאס געגענווירקען דער שעדליכער פאליטיק, וואס ווענדט זיך אפ נעגאטיוו נישט נאר אין די אינטערעסען פון אנ'אנ[illegible] [illegible] פון דער בעפעלקערונג, נאר [illegible] אויף די מלוכה־אינטערעסען. און די טעזע וועלען מיר זיך בעמיהען צו בעגרינדען, אפעריערענדיג מיט פאקטען און ציפערען.

עס איז דא נאך א מאמענט, וועלכער פעראורזאכט, אז מיר שטעלען זיך אפ ברייטער אויף דער זעהר אנגעוויטהטאגטער און כמעט נישט בעקאנטער פראגע. עס שטעלט זיך ארויס, אז אויף דעם געביט וואלט די יודישע קאאפעראציע געקענט זעהר פיל אויפטון, דערביי וואלטען מיר גלייכצייטיג אפגעשטעלט דאס געוועהר, וועלכעס עס שטעלט מיט זיך פאר די לאנדווירטשאפטליכע פאליטיק אין פוילען. אלס דעציזידירענדער פאקטאר טרעט דא ארויס דער עטאטיזם, וועלכער נעמט אן גאנץ בעזונדערע בולטע פארמען אין דער לאנדווירטשאפט און הויפט־זעכליך, אויפ'ן תבואה־געביט.

די תבואה-פאליטיק

אין דער היגזיכט שפילען א דאמינירענדע ראל די מלוכהשע אינדוסטריעלע תבואה־אנשטאלטען־ (פאנסטוואווע זאקלאדי פרזשעמיסלאווא־זבאזשאווע) אין ל.ז.־ין, וועלכע דיספאנירענדיג מיט א קאפיטאל פון לערך 20 מיליאן זל. און געניסענדיג פון פערשידענע פערלייכטערונגען, בעדייטען פאקטיש א נישט אפיציעלען תבואה־מאנאפאל.

די מלוכהשע תבואה־אנשטאלטען זענען פאקטיש דער בעל־הבית אויפ'ן תבואה־מארק, הויפטזעכליך, אז זיי בעשעפטיגען לערך 20 מלוכהשע און פריוואטע מילען און זענען אומשטאנד אויף אזא אופן צו וואפען בעדייטענדע פארטיעס מעהל פון דער אייגענער תבואה אויף'ן דעם היימישען און אויסלענדישען מארק.

די מלוכה־אינטערווענץ אויף דעם געביט איז ענטשטאנען מיט עטליכע יאהר צוריק, ווען אין דער צייט פון בארטעלס רעגירונג איז געווארען פאזולער די לאזונג צו שאפען תבואה־רעזערוון, בכדי צו פערקלענערען די תבואה־פרייזען אין דער צייט פון אנישט גערעטעניש און העכערען די פרייזען אין די גערעטעניש־יאהרען. די מלוכהשע תבואה־אנשטאלטען האבען איבערגענומען די פונקציע פון די תבואה־רעזערוון און בכדי צו בעקומען א גרעסערען איינפלוס אויף דעם תבואה־מארק, זענען זיי געווארען בעפולמעכטיגט אדורכצופיהרען נארמאלע האנדעלס־טראנזאקציעס, ווי יעדע פריוואטע פירמע.

פון דעם מאמענט אן האבען זיי א דאפעלטען ציל: אדורכפיהרען אנ'אינטערווענץ אויף די קאסטען פון דער מלוכה, בכדי צו העכערען אדער צו פערקלענערען די פרייזען און צ ופיהרען א תבואה־האנדעל לויט דעם איינזעהען פון דער רעגירונג אדער פון די לייטענדע ארגאנען פון די תבואה־אנשטאלטען. אט די צוויי פונקציעס שאפען אפט א דיסהארמאניע אין די מלוכהשע תבואה־אנשטאלטען, וועלכע ווערט שעדליך פאר דער נאציאנאלער ווירטשאפט און פעראורזאכט גרויסע היזקות פאר דער מלוכה־קאסע.

עס איז כדאי אנצוווייזען, אז דער אייגענטליכער ציל פון דער אינטערווענץ: ביליגער צו מאכען ברויט אין לאנד, איז אויך נישט געווארען דערגרייכט, ווייל פערגלייכענדיג די פרייזען פון ברויט מיט 2 יאהר צוריק, ווען קארן האט געקאסט העכער 50 זל. פאר א קווינטאל מיט די איצטיגע פרייזען, זעהען מיר, אז ברויט איז בלויז אין א נישט בעדייטענדער מאס ביליגער געווארען. ביי א רעאלער אפשאצונג פון דער ווירקזאמקייט פון די מלוכהשע תבואה־אנשטאלטען קומט מען צום בעשלוס, אז אויב די תבואה־אנשטאלטען אלס אינטערווענץ־אינסטיטוציע קאן אין א זעהר בעשיידענער מאס מיטווירקען צו א פרייזען־העכערונג דורכ'ן מאגאזינירען פון תבואה, וועלכע קאן נישט ווערען עקספארטירט, זענען זיי אבער נישט אומשטאנד צו דערהאלטען די תבואה פרייזען אויף א געוויסער הויך ביי א בעדייטענדען אנבאט, פעראורזאכט דורך אנ'איבערפראדוקציע.

מען דארף נאך צוגעבען, אז פון דער אינטערווענץ געניסט בלויז די לאנדווירטשאפט אין פוזנער קאנט און נישט אין געוויזענעם קאנגרעס־פוילען און אין גאליציע, אזוי אז אויך די בעשיידענע הילף איז אנ'איינזייטיגע.

אפילו ווען מען קומט צום בעשלוס, אז די אינטערווענץ מצד די מלוכהשע תבואה־אנשטאלטען איז אפט נוצליך פאר דער לאנדווירטשאפט, דארף מען אבער אנערקענען, אז עס איז נישט דערלאזבאר, אז די תבואה־אנשטאלטען זאלען ביסלעכוויז אננעמען די פארם פון א פערמאסקירטען תבואה־מאנאפאל און ארויסשטופען טויזענדער יודישע תבואה־סוחרים, וועלכע, האבענדיג אויף דעם געביט סאָדיציע און פראקטיק זענען זיך שוין פון לאנגע יאהרען מפרנס פון תבואה־מסחר.

ב. גאלדשטיין.

באַראָן הירש דער גרעסטער יודישער פילאַנטראָפּ

7.

און אַזוי איז ענטשטאַנען די י. ק. א.

אַזוי האָט זיך פּאַקטיש אָנגעהויבן די יודישע קאָלאָניזאַציע אין אַרגענטינא. אָבער מען האָט גע־דאַרפט אָרגאַניזירען די אַרבייט. מען האָט גע־דאַרפט איינקויפען נייעם באָדען און ווענדען דעם יודישען עמיגראַציע־שטראָם פון רוסלאַנד אין די קאָלאָניעס. באַראָן הירש האָט געגלויבט, אַז עס שאַפען זיך איהם איצט זעהר גרויסע מעגליכקייטען צו קומען צו הילף די געפּלאָגטע, פערפּאָלגטע רוסישע יודען. ער איז צוגעטרעטען צו פערווירקלי־כען זיין פּלאַן פון שאַפען אַ גרויסע יודישע עמי־גראַציע און קאָלאָניזאַציע־געזעלשאַפט.

נאָך די וויכטיגע פאָרבערייטונגען האָט באַראָן הירש געלאָזט פערעגיסטרירען אין סעפּטעמבער 1891, אין האַנדעלס מיניסטעריום אין לאָנדאָן אַב־אַקציען־געזעלשאַפט „מיט בעשרענקטער פערַאַנט־וואָרטליכקייט" אונטער'ן נאָמען „דזשואיש קאָלאָני־זיישאָן אָרגאַניזיישאָן (יק"א). דער קאַפּיטאַל פון דער אַקציען־געזעלשאַפט האָט בעטראָפען צוויי מיל־יאָן פונט שטערלינג און איז געווען פערטיילט אין 20,000 אַקציעס, צו 100 פונט יעדע. באַראָן הירש האָט געדעקט דעם גאַנצען אַקציען־קאַפּיטאַל. דער־ביי האָט ער 1990 אַקציעס איבערגעלאָזט ביי זיך. די איבעריגע אַקציעס האָט ער פערטיילט צווישען איניגע אָנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען, ווי באַראָן ראָטשילד, סער יוליאַן גאָלדשמיד, סאלאָמאָן רייבאַך.

באַראָן הירש'ס פינף און צוואַנציג יעהריגער ציע, וועלכע ער האָט געגרינדעט אָנגעצייכענט זעהר אַ גרויס, אַ גראַנדיעז אַרבייטס פּראָגראַם. ער האָט זיך אַרומגעטראָגען מיט אַנ'אויסערגעוועהנליכען כמעט פאַנטאַסטישען פּלאַן, וועלכען ער האָט גע־האָפט צו פערווירקליכען אין לעבען אַ דאַנק דער נייער געזעלשאַפט: ער האָט זיך געשטעלט פאַר אַ ציל, אַז אין משך פון פינף און צוואַנציג יאָהר זאָלען קאָנען אויסוואַנדערען אַלע דריי און אַ האַלבער מיליאָן יודען פון רוסלאַנד.

באַראָן הירש'ס פינף און צוואַנציג יעהריגער פּלאַן" אויף אַרויסצופיהרען אַלע יודען פון פינסטע־רען צאַרישען רוסלאַנד איז געווען אַ אוטאָפּיע, אַ פאַנטאַזיע. אָבער דאָס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם גרויסען, אונפערגלייכען אין יענע צייטען יודישען פילאַנטראָפּ.

געקרינגען אַ „ערלויבניש", אַז רוסישע יודען זאָלען מעגען אויסוואַנדערען...

נאָכדעם ווי באַראָן הירש האָט געשאַפען די י. ק. א. האָט ער זיך געווענדעט מיט אַ אויפרוף צו די יודען אין רוסלאַנד און זיי פאָרגעשטעלט זיין פּלאַן פון עמיגראַציע. ער האָט זיי געבעטען אָבהי־טען אַ געוויסע מאָס ביים אויסוואַנדערען, זיין גע־דולדיג, זיך צופּאַסען צו די פאָרשריפטען פון דער רוסישער רעגירונג פאַר אויסוואַנדערען, זיך בע־מיהען אַז די עמיגראַציע זאָל נישט זיין קיין כאַ־אָטישע, כאַפּענדיגע, בכדי נישט צו שטעלען אין גע־פאַהר דעם גאַנצען פּלאַן. איך קאָן גאָרנישט אונ־טערנעהמען אָהן דער ערלויבניש פון דער רו־

פון א. אלפּערין.

סישער רעגירונג — האָט געשריבען באַראָן הירש צו די יודען אין רוסלאַנד — דעריבער דאַרפט איהר זיין געדולדיג, און די ערשטע צייט דאַרף די צאָהל עמיגראַנטען זיין בעגרעניצט. באַראָן הירש האָט פערזיכערט אַז מיט דער צייט וועט ער אויס־ווירקען, אַז די עמיגראַציע פון די רוסישע יודען זאָל קאָנען אָננעהמען אַ בּרייטערע פאָרם.

און באַראָן הירש האָט זיך טאַקע באַלד אָנגע־הויבען בעמיהען, אַז די רוסישע רעגירונג זאָל ער־לויבען די טעטיגקייט פון דער י. ק. א. ביי זיך אין לאַנד און זאָל ווענינגסטענס פערלייכטערען די יודען אויסצוּוואַנדערען.

די צאַרישע רעגירונג האָט ערלויבט די טע־טיגקייט פון דער „יק"א" אין רוסלאַנד. באַראָן הירש האָט געקאָנט אָנהויבען דורכפיהרען די עמי־גראַציע פון די רוסישע יודען אין זיינע קאָלאָניעס אין אַרגענטינא. מען גיט אַפּיל ואיבער, פון אָנגע־זעהענע, גוט אינפאָרמירטע מענשען פון יענער צייט. אַז באַראָן הירש האָט דער צאַרישער רעגי־רונג געגעבען נאָך אַ היבשע סומע שוחד פאַר דער דאָזיגער ערלויבניש...

די י. ק. א. ווען באַראָן הירש האָט נאָך געלעבט

און אַזוי האָט די „יקא" אָנגעהויבען איהר טע־טיגקייט, באַראָן הירש האָט בעפוילען צו שיקען אין די קאָלאָניעס נישט נאָר די יודען, וועלכע האָ־בען זיך געקליבען אויסצוּוואַנדערען פון רוסלאַנד באַר אויך די גרויסע היימלאָזע יודען, ענטלאָפענע פון רוסלאַנד, פון די פּאָגראָמען, וועלכע האָבען זיך אין יענער צייט געוואַלגערט איבער פערשידענע לענדער. אַזוי האָט באַראָן הירש בעפוילען צו שיקען קיין אַרגענטינא אַ גרופּע רוסישע יודען, וועלכע איז אַנטלאָפען קיין קאָנסטאַנטינאָפּאָל און האָט זיך דאָרט געפונען אין אַ שרעקליכער לאַגע. אַזוי אַרום זענען באַראָן הירשס קאָלאָניעס אין אַרגענטינא געוואָרען אַ מקום מקלט פאַר היימלאָזע, וואַנדערענדע יודען, וועלכע מען האָט אין יענער שווערער צייט געקאָנט בעגעגענען אין אַלע גרויסע פּאָרט־שטעט אין אייראָפּאַ און אויפ'ן נאָהענטען מזרח.

שוין פאַר באַראָן הירש'ס לעבען האָט זיך פער־צווייגט און אויסגעברייטערט די טעטיגקייט פון דער „יקא". זי האָט נישט אָנגענומען יענע ריזיגע פאָרמען, וועלכע באַראָן הירש האָט זיך געהאַט פאָרגעשטעלט. זי האָט נישט געקאָנט ברענגען קיין רעטונג דעם גאַנצען יודישען יודענטום. די אויס־וואַנדערונג פון אַלע יודען פון רוסלאַנד איז גע־ווען אַנ'אוטאָפּיע. אָבער זעהר פיל האָט די „יקא" געהאָלפען. אַ גרויסע נעץ פון האַנדווערקער־שולען, לייה־קאַסעס האָט די „איקא" פערשפּרייט איבער רוסלאַנד, געעפענט פיל עמיגראַציע־ביוראָס און גע־האָלפען רוסישע יודען אויסוואַנדערען און זיך בע־זעצען אין די קאָלאָניעס אין אַרגענטינא.

„איקאַ" האָט אויך אין רוסל נד אַליין סובסי־דירט די אַלטע יודישע ווירטשאַפטליכע קאָלאָניעס און געשאַפען איניגע נייע שוין נישט רעדענדיג וועגען דער אַרבייט פון „איקא" אין רוסלאַנד פאַר דער צייט פון דער סאָוויעטישער הערשאַפט. און נישט נאָר צווישען די רוסישע יודען האָט די „איקאַ" שוין באַלד אין אָנהויב געפיהרט איהר אַר־בייט. נאָך אויך אין אַ רייהע אַנדערע לענדער מיט אַ געריכטער יודישער בעפעלקערונג.

(פאָרטזעצונג קומט).

קינדער קאָנען זיך נישט זאַט אָנקוקען אויף די שעהנע זאַכען, וואָס ווער'ן פערקויפט אין די גאַסען פאַר די חגאות.

א היטלערישער ריכטער אין עסטרייך

פיהרט עפענטליך אנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע

ווין, (י.ט.א) א בעצירקס-ריכטער פון ניי-דער עסטרייך דר. פייסער, א בעקאַנטער היטלע-ריסט, האָט אָנגעהויבען אַרויסטרעטן אויף האַקענ-קרייצלערישע פערזאַמלונגען אין ווין מיט גיפטיגע אַנטיסעמיטישע רעדעס. ער פאָדערט, מען זאָל צו-נעהמען ביי יודען אַלץ איבערלאָזענדיג זיי בלויז די כלים. די אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע פון א ריכטער האָט אַרויסגערופען אַנ'אונגעוועהנליכע פּראָטעסט אויך אין נישט-יודישע קרייזען. געגען דר. פייסער איז אריינגעטראָגען געוואָרען א מע-מאָריאַל צום בונדעס-קאַנצלער, דער לעצטער ווערט אָנגעפרעגט, צי איז בכלל אַזא איינפריינענדע אַנ-טיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע פּערמיסיבל מיט'ן אַמט פון א ריכטער, וועלכער איז בעשטימט צו שטעהן אויף דער וואַך פון רעכט און גערעכטיגקייט פאַר אַל בירגער פון דער רעפּובליק.

Dr. med. **REICHER**

פּאַלודניאַווא 28, טעל. 20193

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג.

נאָכמיטאָג פון 8—11 פריה און פון 5—8 אָווענד. זונטאָג און יום-טובים פון 9—1 מיטאָג.

די דייטשע דעלעגאטען צו דער פאַרשטעהענדער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

נאַדאָלני, באָטשאַפטער אין אַנגאָרא און ווייצזעקער, געזאַנדטער אין אָסלאָ

אַנטאָני

דערצעהלונג

— .3 —

אין דער בלויער פּערטראַכטקייט פון דער זומער דיגער נאַכט זענען פערשוואונדען די לעצטע אָפּקלאַנ גען פון נאַכטישען הענער־געקריי.

די הענער האָבען אין זייערע שטייגען, צוריק אויף די בייכער זיך אַראָפּגעלאָזט, די שנאָבלען פערדוקט אין דער פוכיגער וואַרעמקייט פון זיי־ערע קליינע לייבער און פערזשמורעט די פער־זשמורעטע אויגלעך צום ווייטערדיגען שלאָף.

דאָס פלאַכע פערוונדעטע פּנים פון דער בלאַ־סער נאַכט האָט זיך שוין פערדוקט אויף יענער זייט פאַרקאַן, פערבענקט פאַלען געלאָזט דעם פער־מרה־שחורהטען בליק פון איהרע בעשאָטענטע אַפּלען בעטראַכט די שפּע פון די צובליטע פעלדער.

דער הויכער בוים אַריבערגעבויגען איבער דער טונקלער עפנונג פון דעם אַלטען ברונען האָט פערטראַכטערהייט געצויגען אַזאַ שטילען פערבענק־טען נגון, געשפּיגעלט זיין טונקעלען בעוואַקסענעם קאָפּ אין דער גרינליכער פערשטייפקייט פון דער ברונעמס נישט טיפען דנאָ, און אויפ'ן שוועל פון אַלטען הייזעל מיט די גרויסע שוואַרצע אויגען איז נאָך אַלץ געזעסען אַנטאָני קאָספּראָוויטש, זיין טונ־קעל צושויבערטער קאָפּ האָט זיך אַריבערגעבויגען אויף אַ הינטער אויסשטעלענדיג די צוקודערלטע האָר דעם שטילען ווינטעל און שמעקענדיג מיט זיינע ברייטע נאָזלעכער אומרוהיג די נאַכט־ריחות, זיינע ביינער־דיגע הענט האָבען נערוועז געצופּט די פערשטייפטע האַרטע פינגער. די העלע אַפּלען אונטער די בוואַק־סענע ברעמען האָבען געפינטעלט מיט דער שרעקעיו־דיגער אומבעהאָלפענקייט פון געפּענטעטע הונט פאַר אַ שטורעם. די פיס אין לאַוערע פערליימטע שטיוועל האָבען זיך איבערגעשטעלט אויף יעדען נאַכט־שאָרך פון דער ווייטקייט. ס'פּנים אַ צוקאַקערטס ווי די ליניעס פון אַ מאַפּע איז בעלויכטען געווען מן הצד בע־שאָטענדיג די אויפגעשוואָלענע זעקלעך אונטער די שמאָלע אויגען.

ס'האָט אַ סקריפּע געטון הינטער איהם די טיר. פון דער קאָרידאָר פינסטערניש האָט אַרויסגעטויכט די ווייסע באָרד פון'ם דאָרפס־שרייבער וואָס האָט זיך צונויפגעגאָסען מיט דער ווייסקייט פון צעכראַש־טעטען נאַכט־העמד. רייניגע אַלטע באָרוועסע פיס האָבען שטיל זיך אַרויסגעשלייכט אויף דער, פון דער זייט מיט ליכט בעגאָסענער שוועל.

דער אַלטער איזיק האָט זיין שווערען קער־פּער אַראָפּגעלאָזט אויף דער שוועל לעבען שווייג־גענדיגען אַנטאָני, אַרויפגערוקט דאָס שוואַרץ גרינ־ליכע קאַפּעל מיט דער לינקער בעאָדערטע האַנט, די רעכטע אויף אַנטאָניס אַקסעל אָנגעשפּאַרט און שאַרף אַ זאָג געטון:

— ער, אַנטאָני! פערוואַרף די פינסטערע מחד שבוּוֹת דיינע, כל זמן ס'איז צייט —

די צוקודערלטע האָר אויפ'ן שמאָלען צוקנייטש טען שטערען האָבען זיך אַ וואָרף געטון, זיך אי־בער'ן שטערען אַראָפּגעלאָזט. די העלע אויגען האָ בען בעקומען אַ גרינליכען גלאַנץ, האָבען שפּיציג אויסגעמעסטען די פערשאַרפטקייט פון דער נאָז, אַ פינ־טעל געטון אויף דעם ווייסען גוטען פּנים פון אַלטען חבר און זיך עקשנותדיג אָפּגעקעהרט פערבעהאַלטע־דיג זייער גרינליכקייט אונטער די אַראָפּגעלאָזטע ברעמען, נאָר די ווינקלען פון שמאָלען מויל האָבען געגעבען אַ צוק געטון און צווישען די ציין אַרויס־געברומט:

— אַך, דאָס לעבען, דאָס פערשאָלטענע!

די נאַכט האָט אַ שטילען בריל געטון. די בוי־מער אויפ'ן הויף האָבען זיך צעוויגט, וואַרפענדיג זייערע צושויבערטע קעפּ, עדות געזאָגט, אויף דעם געיאָמער פון אַנטאָניס נשמה.

איזיק האָט וועגען גאָרנישט געפרעגט, דאָס לעבען פון אַנטאָני איז געווען אָפּגעדעקט פאַר'ן גאַנצען דאָרף, האָט־נאָך יוזעף דער פּורנאַל אין די שפּעטע אָווענטען פויענדיג די פערד, אָנגעטראָפען אויף אַ בעהאַלטענע פּאָר אונטער דעם ברונעם, ווע־מענס פערגעסענקייט האָט עדות געזאָגט וועגען זייערע צעהיצטע חושים, וואָס זענען דורך יוזעפס שאַרפע אויגען איבערגעעקעלט געוואָרען מיט זשעט טען און שמייכלענדיגע מויל־ווינקלען איז דער שטאָל וואַרטענדיג אויפ'ן געמעלכ. האָט טאַקע דער ר' יינער אַנדזשעי, פּאָוועל דעם וואָיטס מיט גלאָוגעס אָפּגעי־מאָלט אויף אַנטאָניס כאַטע אַ אַלטען קאָפּ פון אַ אייזעל מיט מיבנטשלער פינטעלדיגע אויגען פון וועלכע ס'האָבען זיך אַרויסגעשניטען אַ פּאָר מגושם לאַנגע ביינער, איז אויך די שטילקייט פון דער נאַכט אָפּט איבערגעריסען געוואָרען פון העלענקעס געוויין, וואָס איז זיך אַזוי יללהדיג צוגאַנגען אין דער טונקעלער אין סופּקייט.

בלאָס בלויליך האָט די פערגייענדיגע נאַכט איהרע לעצטע בליקען געוואָרפען. אין שטילען פער גיין נישט געוואָרען. דער ראַנד פון ווייטען האָרי זאָנט איז אַרומגענומען געוואָרען פון אַ בלייכער העלקייט, וואָס האָט זיך געוויקעלט אַרום דעם גרוי־ליכען קערפּער ווי אַ אַראַל, צייכנענדיג אַלץ ליכ־טיגער זיינע ברעגען. אַנטאָני האָט אַ שיק געטון דעם בליק פון זיינע פינטעלדיגע אויגען צו יענעם ליכטיגען אויפגייענדיגען בריקט, אַ הויב געטון זיין מיט בליי אָנגעגאָסענעם קערפּער, און פער קערעוועט צו דער קאַפּעליע.

.4

אין דעם קאַלך־גרובען האָבען שוין די אַרבייטער אַראָפּגעוואָרפען פון זיך, זייערע אויבערשטע מלבושים פערשאַרצט די שמוציג פאַלירטע ערמעל אויף זייערע געזונטע יאַדערדיגע הענט, אַ שפּיי גע־טון אין די שוואַרצע צעהאַרעוועטע דלאָניעס און רייסענדיג דאָס איינגעווייד פון דער ערדס בויך. די רייסענדיג דאָס איינגעווייד פון דער ערד'ס בויך, די זון האָט איהר פייער געשיקט אויף די צעהיצטע לייבער, צעיאָכען דעם שווייס אויף די ענטבלויזטע טונ קעלע קערפּערס בויגענדיג זיך צום ריטם פון די האַמערס ווען'נס קלאַפּען איז אָבער אַנטשטאַנען דע וואַרען אונטער דער טראַסקעריי פון די אונצייליגע קאַלך־וועלער, וואָס האָבען מיט אַ רעש זיך צו־פּאַדרען איבער'ן האַרטען שאָסע, פערקערעוועט לייכ טע, פליגענדע צו די קינסטלער געבויטע דישי־אַוואַניעס איינגעשלונגען די קופּקעס קאַלך־שטיינער ווי אויס געהוינערטע וועלף, און די שוואַרצע זאַרע בעלי גופים לאַנגזאַם פויל זיך געשלעפּט צום אַרויסיאָגג, ווען נישט ווען האָט אַ פייף געטון דער סיגנאַל פון שריי בעראָון פון אַלע אויסיגע האָבען מיט איילעט זיך צושיט די רויטע, צעשוויצטע גופים. דאָס האָט אַנ־טאָני אויפגעייסען משונה אַראַפּהענגענדיגע שטיי־גערנע וועגט וואָס האָבען זיך צוטאַנצט אין אַ ווירר וואַר אויף ווייטע מרחקים.

מיטאַגצייט האָט די זון אַ צעסמאַליעטע געוואָרפען פאַסען פייער אויף די פערטרוקענטע לאָנקעס, אונ־טער די שיטערע ביימלען אַרום דעם קאַלך גרובען האָבען גערוהט פערמיד־שחור'טע מענשליכע לייבער, די קעפּ פערוואַרפען אויף הינטען און גע־פוייכט מיט זייערע שווערע געזונטע גופים.

דער הימעל אַ העלער מיט דיביטשקע, לאַנג־זאַם זיך שלייכענדיגע וואָלקענדלער האָט געבלאָס־קעט און אַ מאַטקייט אַזאַ אין די גלידער אַריינגעראַ־סען. פון ערגעץ האָט זיך פערגנבעט דער אָפּקלאַנג פון מידע פערדישע פיס און לאַנגזאַם זיך גליטשענ־דיגע רעדער.

פון ערגעץ ווייט האָט זיך דערטראָגען דער הילך פון אונטערערדישע ציטערען און ווי דאָס קלאַפּען פון אונצעהליגע רעדער אויף אַ שטיינערנעם שאָסעי האָט זיך צעוועט די ערד, קעפּ פערשלאָפענע האָבען זיך אַ ריס געטון, הערצער — אויפגעציטערט, בליקען נישט זיכערע האָבען אַ אַנלען געזוכט אין בליקען ווילדע. ס'האָט אַ טרייסעל געטון, אַרויסגע זעצט אַ פּאָרע אַ מוראַדיגע, אַ האָגעל געטון מיט משונה גרויסע שטיינער. די ערד האָט זיך ווי אַ רייס געטון פון איהר אור־געלעגער, נאָר ערגעץ האָט אַ וויין געטון אַ שטום:

— אַ, ראַטעוועט, ברידער, ראַטעוועט!

הענט האָבען זיך אַ וואָרף געטון אין דער הויך, אַראָפּגעפאַלען אומעכטיג, דאָ פון דער נאָר הענט האָבען זיך געקייקעלט די אויפטרייסלונגען גלי טעשנדיג זיך איינע פון דער צווייטער אַרויס, שטיינער זענען אָנגעפלויגען מיט אַ בראַזגעריי און טעמפּ גע־קלאַפּט אין דער ערד. פערריי געשפּאַנטע האָבען זיך אַ שטעל געטון אויף די פאַדערשטע פיס, זיך צע־דריגעט און מאַוים'דיג געהירזשעט, רייסענדיג דעם געשפּאַן, זיך צעיאָגט אין אַ ווילדען אימפּעט.

— — — — — — — — —

אַז די זשוקעס האָבען צוריק מיט זייערע שפּיזיקע פיסלעך קלאַפּען גענומען אין די בלעטער און אַז די געטאַמעוועטע פערד האָבען ווי שולדיגע זייערע צעשווייסטע מאָרדעס אַראָפּגעלאָזט און די רוקענס איינגעבויגען צו ווייטערדיגע האָרעוואַניע, האָט זיך דער געיאָמער פון אַנטאָניס צעריסען מויל געהילכט אין דער לופט און ס'האָבען זיך צוכליפּעט די אָנגעלאָפענע פויערטעס פאַר'ן אָנבליק פון אַנ־טאָניס צעריסענעם קערפּער.

אונטער דער בריק, וואו די זון האָט ווייני־גער געפּאַרעוועט, איז געלעגען דער בליינדער אַנטאָני אויף זיין רויט פּנים האָבען זיך געשנירעלט רייטש־קעלען בלוט און געשטראָמט צו דער צוהאַקטער ברוסט, בעהעפטענדיג זיך אַראָפּגעראָנען אין היבאַנ־דערגעעפענטען בויך, פון וואַנען ס'האָט זיך בעקעט אַרויסגעשיילט דער רויטליכער זינגעווי.

די קעפּ פון די פויערים זענען אַראָפּגעהאָנגען, בעשאָטענט פון זייערע העלע האָר. די הענט מגור־שמדיגע האָבען אַרום זייערע וואַקלענדיגע גופים זיך געבאַמבעלט, בעגאָסענע מיט אַ ים פון זון וואָס האָט זיך גאָלדיג צעשטראָמט איבער דער פערגליווערטער פּיאָלעט. רויטקייט פון אַנטאָניס רימענע איבערבלייבעניש.

(סוף)

משה וואָלמאַן.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

דינסטאג
22
יב
טבת תרצ"ב

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.41
זון-אונטערגאנג 3.24

שטיצע פאר ארבייטסלאזע

(–) שטיצע פאר ארבייטסלאזע פאר'ן חודש דעצעמבער וועט ווערן אויסגעצאהלט:

דינסטאג, דעם 22 דעצעמבער די אותיות:
פון K ביז P

מיטוואך, דעם 23 דעצעמבער די אותיות:
פון R ביז Z

ענדערונג אין דער לייטונג פון לאדזער שול-קוראטאריום

(2) אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראצעס פון דייטשען גימנאזיום, האט דאס בילדונגס-מיניסטעריום בעשלאסען צו ענדערען די לייטונג פון לאדזער שול-קוראטאריום. די ענדערונגען זאלען שוין געמאכט ווערען פון 1-טען יאנואר ק. י.

נייע פעראָרדנונג וועגן אויטאבוסען טאקסובקעס און לאסט-אויטאס

(א) עס איז ארויין אין קראפט א נייע פעראָרדנונג פונ'ם לאדזער וואיעוואדע וועגען אויטאבוסען, טאקסובקעס און לאסט-אויטאס.

די, וואס וועלען עובר זיין אויף דער דאזיגער פעראָרדנונג, וועלען בעשטראפט ווערען ביז 1000 זלאטעס, אדער מיט 6 וואכען ארעסט – עווענטועל מיט ביידע שטראפען צוזאמען.

אז מען קאן בעשטיין...
מען פערשפארט שוין באלד צו זיצען

(2) פאריגען שבת איז אפגעשטעלט געווארען די פאבריק פונ'ם געבויגענעם מעבעל אין ראדאמסק „וויטטע און ווינשע".

450 ארבייטער זענען געבליבען אהן ארבייט.

די סיבה – מאנגעל אין בעשטעלונגען צוליב'ן קריזיס.

פערשאדעט א גאנצע משפחה

(2) מחמת'ן צומאכען צו פריה דאס אויוועלע, זענען נעכטען שטארק פערטשאדעט געווארען אויף אבלעגנארסקא 9: דער 38-יעהריגער ארבייטער ערנסט רויש, זיין פרוי אלפרעדא און זייער 10-יעהריגער זוהן האנס.

פאגאטאוויע האט אפגעמינטערט די עלטערען, און איבערגעלאזט זיי אין דערהיים.

דעם קליינעם האנס האט מען אבער געמוזט צונעהמען אין שפיטאל.

פון האנדעלס-געריכט

דער פירמע „אדאלף ראזענטאל", לאמפען- און קרישטאל-פערקויף (נארוטאוויטשא 18) איז אין סעפטעמבער פ. י. פערעפענטליכט געווארען אנ'אופארלאשטש. דער אופארלאשטש איז שוין איינמאל פערלענגערט געווארען אויף 2 חדשים.

דעם 31. אקטאבער, האט די פירמע פארגעלעגט צו פראלאנגירען די חובות אויף 12 פר. אויף וואס דער גרעסטער טייל בעלי-חובות האבען מספים געווען.

אויף דער לעצטער זיצונג פון האנדעלס-געריכט, איז די רעגולאציע אפגעווארפען געווארען. דאס געריכט האט איינגעפונען, אז די פירמע קען מעהר צאהלען.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האט זיך דאס געריכט בעשעפטיגט מיט דעם אופארלאשטש פון דער פירמע משה זילבערבערג, קאלאניאל-געשעפט (ושעראמסקא 39). דער אופארלאשטש איז שוין 2 מאל פערלענגערט געווארען. צוליב דעם, וואס ביז איצט האט זיך קיין איינער פון די בעלי-חובות נישט געמאלדען, האט דאס געריכט דעם אופארלאשטש אויפגעהויבען.

* * *

דאס געריכט האט פערלענגערט דעם אופארלאשטש פון דער פירמע „גוסטאוו פישער און שותף" (נאפיורקאווסקיעגא 70) אויף א חודש.

דרייסטע איינברוך-גנבה אין ליבערמאנ'ס וויין-געשעפט
גנבים ווערן געשטערט אויף דער „הייסער מינוט", לאזען איבער די אנגעפולטע זעק און אנטלויפן

פרייטאג אוונד האבען זיך גנבים אריינבעקומען אין הערשעל ליבערמאנ'ס געשעפט (פולנאצנא 10). די גנבה איז בעמערקט געווארען פון ליבערמאנ'ס זוהן. זעהענדיג די אפגעריסענע שלעסער פון דער אינטער-טיר, איז ער אריין אין געשעפט. דא האט ער בעמערקט 4 אומבעקאנטע פאקען פלאשען וויין און ליקער אין זעק. דערזעהענדיג דעם פלוצלינגען גאסט, האבען זיי אונטער דער דראהונג צו שיסען בעפוילען זיך צו פערהאלטען רוהיג. די גנבים האבען דאן איבערגעלאזט די אנגעפולטע זעק און אנטלאפען דורך דער פראנט-טיר.

ליבערמאנ'ס זוהן האט דאן געמאכט א גוואלד. ס'זענען גיך צוזאמענגעלאפען די שכנים, אבער פון די גנבים איז שוין קיין שפור נישט געווען.

די גנבים האבען נאר בעוויזען מיטצונעהמען א פאקען פאפיראסן.

מ'איז זיך אבער משער, אז די גנבים האבען שוין פריהער אוועקגעשיקט א טראנספארט סחורה.

א גרויסע שרפה אין א וואוין-הויז
דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 20,000 זלאטעס

(2) נעכטען איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אויפ'ן בוידעם פון דעם דריי-שטאקיגען הויז אויף ראנאווע און סענאטארסקא, וואס געהערט צו די ברידער העלמוט און ארנאלד שווארץ.

אויפ'ן דריטען שטאק פון דעם הויז וואוינען אין קעמערליך דאס רוב ארבייטסלאזע משפחות, און אז די שרפה איז ענטשטאנען אויפ'ן בוידעם, וואו עס איז געלעגען א סך געהילץ, און אלטע שולבענק, (אויפ'ן ערשטען און צווייטען שטאק געפינט זיך א פאלקס-שול) און דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט א געוואלדיגער שנעלקייט, איז צווישען די ארימע לאקאטארען ענטשטאנען א מוראדיגע פאניק.

די באלד-אנגעקומענע 4 אפטיילונגען פייערלעשער, אונטער דער אנפיהרונג פון קאמענדאנט ד"ר גראהמאן און וויצע-קאמענדאנט שייבלער האבען זיך תיכף גענומען צו דער רעטונגס-אקציע, און אין משך פון 3 שעה איז די שרפה איינגעלאשען געווארען.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 20,000 זלאטעס.

בעפרייט געווארן די רעדאקטארן פון „דייטשע פאלקסבאטע"
וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען פון דער לאדזער דייטשער גימנאזיע פאר רכילות
פסק דין אין דעם סענסאציאנעלען פראצעס אין לאדז

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, קומט זייט עטליכע טעג פאר אין לאדזער קרייז-געריכט א פראצעס געגען די רעדאקטארען פון דייטשען וואכענבלאט „דייטשע פאלקסבאטע" – יאהאן דאניעלעצקי, גוסטאוו און ברונא געבאוער, וועלכע זענען אנגעלאגט געווארען פון דער דירעקציע און לעהרער-פערסאנאל פון דייטשען גימנאזיום פאר אפדרוקען אין דער „דייטשער פאלקסבאטע" אנ'ארטיקעל, אין וועלכען די דירעקציע און די לעהרערשאפט פון דער דייטשער גימנאזיע ווערט פארגעווארפען, אז זי פיהרט אנ'אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט און, אז די אקציע ווערט סובסידירט פון דייטשלאנד.

די געריכטס - פערהאנדלונגען האבען זיך פערענדיגט שבת. דער פסק דין איז אפגעלעגט געווארען ביז מאנטאג.

נעכטען האט דאס געריכט ארויסגעטראגען דעם פסק-דין, לויט וועלכען די אנגעקלאגטע ווערען בעפרייט פון יעדע שטראף. אין די מאטיווען שטעלט דאס געריכט פעסט, אז אין די פערעפענטליכטע ארטיקלען איז נישטא קיין בייזען ווילען, זיי זענען נאר אויסען געווען די טובה פון לאנד. דער פסק-דין האט אין די דייטשע קרייזען געמאכט א שטארקען רושם.

ווי מ'טיילט מיט, וועט די דירעקציע אפגעבען אנ'אפעלאציע.

פרעזעס פון דער דייטשער סאציאליסטישער פארטיי
גע'משפט געווארען פאר'ן בעליידיגען דעם מארשאל פילסודסקי

(2) דעם 15 נאוועמבער פ. י. האט ווילהעלם זעלצער (סלאוויאנסקא 39), וועלכער איז איצט דער פארזיצער פון דער דייטשער סאציאליסטישער פארטיי אין פוילען, אפגעהאלטען אין וגערזש א וואהל-מיטינג, אויף וועלכען ער זאל זיך האבען אויסגעדריקט, אז דער „מארשאל פילסודסקי איז א הערשט פון באנדיטען".

דערפאר האט איהם בשעתו דאס זגערזשער שטאטישע געריכט פער'משפט אויף 2 חדשים טורמע.

זעלצער האט אפעלירט, און נעכטען איז דער פראצעס ווידער א מאל בעטראכט געווארען דורכ'ן לאדזער קרייז-געריכט.

זעלצער האט זיך פערטיידיגט דערמיט, אז ער האט די פראזע בכלל נישט געזאגט, און אזוי ווי ער האט גערעדט אויף דייטש, האט מען משמעות נישט פערשטאנען, וואס ער האט גערעדט.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס אורטייל.

בלוטיגער אנפאל אויף סרעבזשינסקא גאס
אומבעקאנטע פערברעכער בעפאלען 2 ברידער און פערשווינדען

(2) אויף סרעבזשינסקא איז נעכטען אויסגעפיהרט געווארען אנ'אנפאל אויף צוויי ברידער.

נעכטען אוונד איז דער 26-יאהריגער וואצלאוו קאסטושעוו געגאנגען א היים. ווען ער איז אריין אין הויף אויף סרעבזשינסקא 43 איז ער בעפאלען געווארען פון עטליכע אומבעקאנטע, וועלכע האבען איהם מיט אייזענס געמאכט עטליכע שווערע וואונדען אין קאפ.

אויף זיינע געשרייען איז אנגעלאפען זיין ברודער לעאנארד, וועמען די אומבעקאנטע זענען אויך בעפאלען און מיט מעסערס איהם שווער פערוואונדעט. די אנפאלער זענען אנטלאפען. צו די שווער פערוואונדעטע ברידער איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט זיי געגעבען הילף. וואצלאוו איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל שוו. יו עפא. פאליציי זוכט די אנפאלער.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon
12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פאראפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביי נאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונגען! רעגינא צוקער געזעגענט זיך מיט לאדז!
היינט, דינסטאג, 9 אוונד–א אומזיסטע מתנה דעם לאדזער פובליקום–איינהייטס-פרייזען: אלע אין פארטער נאר 1 זל. באלקאן און גאלעריע–50 גראשן

דאס קינד פון דער גאס
אפערעטע אין 3 גרויסע אקטן מיט פיל הומאר און 20 נומערן געזאנג און טענץ, מיט רעגינא צוקער אין איהר סוקצעס-ראל.

די אפערעטע „דאס קינד פון דער גאס" איז איינע פון די שענסטע, בעסטע, פיינסטע, עלעגאנטסטע, מוזיקאלישסטע און הנאהרייכסטע אפערעטעס, וואס רופט ארויס ענטציקונג און בעגייסטערונג. יעדעס לידעל, יעדער קופלעט, יעדער טאנץ איז אזוינס און אזעלכעס, פון די הייצען און מאטישע סיטואציאנס-סצענעס קאלטערט מען זיך פון געלעכטער. אין דער אפערעטע „דאס קינד פון דער גאס" האט רעגינא צוקער די געלעגענהייט זיך צו בעווייזן אין איהר פולען גלאנץ פון איהר טעמפעראמענט און ברווזענדיגען טאלאנט. זי זינגט! זי טאנצט! זי מאכט פרעהליך! זי ברענגט א וועלט! דאס איז צימבאליסט'ס שענסטע אפערעטע, וואס וועט לאנג בלייבען אין זכרון ביים לאדזער טעאטער-עולם. כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע שיכטען פון פאלק זאלען קאנען קומען זיך געזעגענען מיט זייער ליבלינג רעגינא צוקער, גיט די דירעקציע היינט כמעט א אומזיסטע פארשטעלונג, אזוי דאס יעדער איינער זאל זיך קאנען פערגינען צו געניסען א פרעהליכען אוונד און פערברענגען 3 שעה און הערען די שענסטע און הארציגסטע נגונים און זיך הארציג אויסלאכען און פערגעסען אין אלע זארגען, קריזיס און דאגות פרנסה.

א סך פערגעניגען פאר עטליכע גראשן. אלע בילעטען 1 זל. און 50 גר.
נוצט אויס די היינטיגע גינסטיגע געלעגענהייט! ביליגער ווי אין קינא!

דינסטאג, דעם 29. דעצ. קומט פאר אין פילהארמאניע דער 30-יעהריגער יובילייאוונד פון פיאנער-ארטיסט דוד אריעל. וואס? גרויסע איבערראשונגען! עס קומען ספעציעל די בעסטע ארטיסטען פון גאנץ פוילען. לעזט די ווייטערדיגע אנאנסען.

די טעג הויבען זיך אן די גאסט-שפילן פון די בערימטע ארטיסטן שושנה מארים און לאמפע
אין לאזאר קאהאנ'ס סענסאציאנעלע פיעסע
„די 10 פון פאוויאק" צו וועלכער עס ווערט שוין געמאכט גרויס פארברייטונג אין פילהארמאניע

בלוטיגער אנפאל פון א פרוי

א בעטלערין קומט נאך א נדבה, פערוואונדעט שטערבליך א קראנקע פרוי און וויל בערויבען די וואוינונג. — מ'האט זי געכאפט און זי ווערט איבערגעגעבען צום שנעל-געריכט

(2) אויף נאוואָ 55 איז נעכטען 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג פאָרגעקומען אַ זעלטענער באַנדיטען-אָנפאַל. דער אויספיהרער פון אָנפאַל איז געווען אַ פרוי, און דאָס איז דער ערשטער פאַל אין פוי-לען, ווען אַ פרוי וועט געשטעלט ווערען פאַר'ן שטאַנד-געריכט פאַר אויספיהרען אַ באַנדיטען-אָנ-פאַל. . .

אויף נאוואָ 55 וואוינט דער אַרבייטער פון שייבלער'ס פאַבריק טשערנאַק מיט זיין פרוי און טאָכטער. נעכטען איז טשערנאַק געווען ביי דער אַרבייט און אין שטוב איז געבליבען זיין קראַנקע פרוי, וועלכע איז געלעגען אין בעט און זיין טאָכ-טער, אַרום 4 אַ זייגער איז די טאָכטער אַראָפּ אין געוועלב עפּעס קויפען און האָט אויפגעלאָזען די טיר, כדי איהר קראַנקע מוטער זאָל נישט דאַרפען אַראָפּגעהען פון בעט איהר עפענען די טיר. ווען זי איז צוריק אַרויפגעקומען פון געוועלב און אַריין אין שטוב, האָט זי דערזעהען איהר מוטער אין אַ קאַלוזשע בלוט און אַ פרעמדע פרוי האָט זיך גע-פאַ-עט ביי דער שאַנק. זי האָט געמאַכט אַ געוואַלד און ס'איז אָנגעקומען צו לויפען דער יודישער שוס-טער, אַ שכן פון דעם הויז, זלמן פּאָגעלמאַן און דער סטרוזש זשענטאלא. די פרעמדע פרוי האָט זיך דערוויל געוואָלט אַרויסבעקומען פון צימער, אָבער דאָס איז איהר נישט געלונגען. פּאָגעלמאַן האָט זי פעסט געהאַלטען, ביז ס'איז אָנגעקומען פּאָליציי פון אַכטען קאָמיסאַריאַט, וועלכער געפינט זיך גראָד קעגענאיבער.

די פרוי איז פערהאַלטען געוואָרען און אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש איז אָנגעקומען דער אויבער-קאָמיסאַר ווייער און אַנדערע העכערע פּאָליציי-בעאַמטע.

די פערהאַלטענע פרוי האָט ערקלערט, אַז זי הייסט סטעפאַניא סטאַיקאַווסקאַ, 39 יאָהר אַלט, זי איז אַ פּראָפעסיאָנעלע בעטלערין אויס לאָוויטש. אויף דאָסמאָל איז זי געגאַנגען איבער די הייזער בעטלען און איז אַריינגעקומען אין שטוב פון פרוי טשערנאַק. זי האָט געבעטען אַ נדבה, אָבער די פרוי טשערנאַק האָט ערקלערט, אַז זי קען איהר נישט געבען, ווייל זי קען נישט אַראָפּ פון בעט, דאַן האָט זי אַרויסגענומען פון זעקעל, וואָס זי האָט געהאַט מיט זיך אַ האַמער און דערלאַנגט דער קראַנקער פרוי פינף קלעפּ אין קאָפּ, פון וואָס די פרוי איז געבליבען אָהן בעוואוסטזיין. די בעט-לערין האָט דאַן אָנגעהויבען צו זוכען אין די שאַנק און שופלאָדען, דערווייל איז אָנגעקומען דער פרוי טשערנאַקס טאָכטער און זי איז פערהאַלטען געוואָ-רען. ווי די באַנדיטקע ערקלערט, האָט זי די קראַנ-קע פרוי נישט געוואָלט דערהרג'ענען, נאָר צו-מישען.

צו דער פערוואונדעטער פרוי איז אַרויסגע-רופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי האָט בעקומען אַכט שווערע וואונדען מיט אַ האַמער און איהר צושטאַנד איז אַ געפעהרליכער. אין אַ גוסס'דיגען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אויף דרעוו-נאָווסקאַ גאַס.

נאָכ'ן אַדורכפיהרען די ערשטע אויספאָרשונג איז די באַנדיטקע אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויס-פאָרשונגס-אַמט, וואו זי איז איבערגעגעבען גע-וואָרען צו דער דיספּאָזיציע פון דער אויספאָרשונגס מאַכט. צוליב דעם, וואָס מ'האָט דאָ צו טון מיט אַ בלוטיגען אָנפאַל, צוליב רויב-צוועקען, ווערט די פערברעכערין איבערגעגעבען צום שטאַנד-געריכט.

צוויי אַרבייטסלאָזע שכור'ן זיך אָן

און שניידען זיך אויף די בייכער, כדי פּטור צו ווערען די צרות

(2) דעם 24-יאָהריגען ריימונד מאַטושטשאַק פון זאַקאָנטנע 3 האָבען אויסגעפעהלט מיטלען צום לעבען, האָט ער זיך גוט אָנגעשכורט, כדי צו שאַ-פען זיך קוראַזש, איז אַריין אין הויף-קלאָזעט פון הויז אויף זאַקאָנטנע 12, און זיך מיט אַ מעסער אויפגעשניטען דעם בויך.

אין אַ גוסס'ן צושטאַנד האָט מען איהם אָפּ-געפיהרט אין שפּיטאָל.

*

אַנ'ענליכע געשיכטע איז געשעהן אויף לאָנטש-נע 9, וואו דער 32-יאָהריגער אַ בייטסלאָזער סטע-פאַן באַיאַרעק איז צוריקגעקומען אהיים אַ שכור'ער, און אַז זיין ווייב האָט איהם אָנגעהויבען צו מאַכן פאָרוואורפען, האָט ער זיך אויף איהר געוואָרפען מיט אַ מעסער.

די אומגליקליכע פרוי איז דאַן מיט אַ גע-וואַלט אַרויסגעלאָפען פון צימער, און אַז באַיאַרעק איז געבליבען אַליין, האָט ער זיך פערשלאָסען, און זיך אַזוי אויפגעשניטען דעם בויך, אַז אַלע קישקעס זענען איהם אַרויס אין דרויסען.

ער געפינט זיך אין שפּיטאָל.

אַרויסגעגנב'עט דעם אייגענעם זוהן

עס איז דאָ אַ חשד, אַז דער פערברעכערישער פאָטער האָט איהם דערמאָרדעט

(א) מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט געוואוינט אין לאָדז דאָס פּאָרפאָלק דוד און רבקה פישעלע-וויטש. מיט 2 יאָהר צוריק איז פישעלעוויטש איינגעזעצט געוואָרען אין טורמע, אַלס אַ פער-מישטער אין דער צוקער-אַפערע לגנאי דער „באַנק צוקראָווניצטווע".

דאָס ווייב זיינס מיט'ן צוויי-יאָהריגען זוהן, האָט זיך ביני לביני אריינגעצויגען צו איהרע עלטערען אין שיעראַדז.

פישעלעוויטש איז אַרויס פון טורמע, און זיך ווידער פערנומען מיט זיינע לינקע געשעפטען. דעריבער איז ער דורכ'ן קאַלישער געריכט ווידער פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר זיצען.

מיט עטליכע טעג צוריק האָט ער זיך בע-פרייט אויף קוציג, און זיין עלטערער אויפטוּ „אויף דער פריי" איז געווען דאָס, וואָס ער האָט צוזאַמען מיט זיינע פּאַק-קאָלעגע, אַרויסגעגנב'עט זיין קינד ביי דער ווייב זיינער, און מ'ווייסט נישט, וואו עס געפינט זיך, ס'איז דאָ אַ חשד, אַז ער האָט זיין קליינעם זוהן דערמאָרדעט.

געלינטשט אַ בעטלער אין אַ דאָרף

נעבען לאָדז

(א) אין דאָרף בזשעזשניצאַ, קילער קרייז, איז צום פויער קאַראָל מאַרטשינאָווסקי אַריינגעקו-מען דער בעטלער יוזעף באַטעלאַ און געבעטען אַ נדבה. אַזוי ווי מאַרטשינאָווסקי האָט איהם אָפּגעזאָגט, האָט ער זיך אַריינגעגנבעט אין זיין שטאַל, און איהם אונטערגעצינדען. די פויערים האָבען דאַן געכאַפּט דעם בעטלער, און איהם אַזוי צוריכטעט געמאַכט, אַז פּאָליציי האָט איהם קוים אַרויסגעראַ-טעוועט אַ לעבעדיגען. די פויערים האָבען איהם צובראָכען אַ האַנד, און עטליכע ריפּען, און אַלס צולאָג — געוואָלט איהם אַריינוואַרפען אין דער ברענענדיגער שטאַל, ער זאָל זיך אָפּבראָטען...

עטליכע פויערים זענען צוגעצויגען געוואָרען צו דער פעראַנטוואָרטליכקייט.

א „פייערדיגער" לעזער

(2) אויף פּיאָלקאָווסקיעגאָ 31 האָט הצנריק סימאָן געלייענט אַ צייטונג.

מחמת אומפאָרזיכטיגקייט האָט ער איבער-געקעהרט די נאַפט-לאָמפּ, וואָס האָט זיך צובראָ-כען, און ס'האָט זיך געמאַכט אַ שרפה.

סימאָן האָט נישט געוואַרט אויף נסים, און איז געגאַנגען די שרפה אַליין לעשען.

ער האָט זיך אָבער אַזוי אָפּגעבראָטען ביידע הענד, אַז מען האָט געמוזט אָנקימען צו פּאָגאָ-טאָוויע.

אוזש 4 טייז!

דאָס איז דער טיטול פון יום-טוב-פּראָגראַם פון „COCTAIL" פון 25-טען דעצעמבער.

נור עטליכע טעג ווערען אויפטרעטען די אַרטיסטען פון דער וואַרשאָווער „Banda"

Nora Ney i KALINÓWNA

ווי אויך אַרטיסטען פון

„Morskie Oko" i „Qui pro Quo"

HANUSZ i BOROŃSKI

אין דער שפּיץ פון ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל.

אפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ס. יאַנ-קעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַ-נאָווסקיעגאָ 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנע 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעט-רקאָווער 8?7), א. פּיאַטראָווסקי (פּאָמאַרסקאַ 91).

אוועקגעפאַלען פאַר הונגער

(א) אויף זשעלאַזנאַ 8 האָט אוועקגע'חלשט פאַר הונגער די 46-יאָהריגע יאַנינאַ גושעלטשאַק פון סלאָמיאַנע 4. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף

איבערגעפאָהרען

(2) אויף פּיעטרקאָווער 75 איז דער טרע-גער שמעון גאָלדבערג איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַ לאַסט-וואָגען. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט איהם די פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אַ היים.

גנבות

ביי רחל אַלעקסאַנדער (זאַוואַדזקאַ 16) האָ-בען גנבים צוגענומען מלבושים און וועש אין דער ווערט פון 105? זל. די גנבים ווערען געזוכט פון דער פּאָליציי.

(א) ביי יצחק אָפּאַטאָווסקי'ן, בעת ער איז אַרויף אויף אַ טראַמוואַי, אויף קילינסקיעגאָ 134, האָט מען אַרויסגעגנב'עט קאַראַקול-פּעלעכלעך פאַר 1600 זלאָטעס.

ביי אידאַ בערגער (זגערזשער 50) האָט מען אַרויסגעגנב'עט מלבושים. א. א. שטוב-זאַכען יאַר 1500 זלאָטעס.

אַ חודש זיצען פאַר אַ שווינדעל מיט אַ נאָטאַריעלען קאָנטראַקט

(2) אַ געוויסער עדוואַרד געהאַלקע פון דאָרף סטאַקי-צעגעלניאַ נעבען לאָדז, האָט גע-שלאָסען ביי אַ רעיענט אַ טראַנזאַקציע מיט אַ גע-וויסען יעסקע פון'ם זעלבען דאָרף.

דער מעקלער זייערער איז געווען איינער איגנאַצי אָסאָווסקי אויך פון'ם זעלבען דאָרף.

כדי אָבער צו בעקומען מעהר פּראָוויזיע האָט דער לעצטער אַריינגעשטעלט אין קאָנטראַקט, אַנשטאָט דער בעשטימטער סומע 10,600 זל. — 12,000 זל. און דאָס האָט איהם מיט געהאַלקען נעבראַכט נעכטען אין לאָדז פאַר'ן קרייז-געריכט

געהאַלקע איז בעפרייט געוואָרען, און אָסאָווסקי האָט בעקומען אַ חודש זיצען.

Dr. med. N. ROZEN

צאָהן-כירורג צאָהן, קיפער, דויאַנסלעס.

גימען- און צונג-קראַנקהייטען

רענטגענאָדיאַגנאָסטיק.

Andrzeja 7, tel. 216-57

פון 3–7 נאָכמ.

ר. איזראעל.

פּערעלע

א סענסאַציאָנעל-ערטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

51

דער געהיים-אַגענט האָט גענוי בעטראַכט דאָס קעסטעלע פון אַלע זייטען און האָט געפרעגט פּע-רעלען:

— קענט איהר מיר זאָגען, וואָס עס געפינט זיך אין דעם דאָזיגען קעסטעלע?

פּערעלע האָט אָנגעקוקט לעאָנען, וועלכער איז געשטאַנען בלייך ווי די וואַנד, ביז איצט האָט ער איינגאַנצען געהאַט פערגעסען וועגען דעם, אַז ער האָט געגעבען פּערעלען צו בעהאַלטען דאָס קעס-טעלע. פּערעלע האָט גאָרנישט געענטפערט ווייל זי האָט פאַקטיש נישט געוואוסט, וואָס זי האָט צו ענט פערען. זי האָט אַליין נישט געוואוסט וואָס דאָרט געפינט זיך, אָבער געפיהלט האָט זי, אַז דאָ איז עפּעס וויכטיגעס, אַז אין דעם ליגט דאָס גרויסע געהיימניש פון לעאָנען, אין וועלכען ס'איז אָנבע-לאַנגט זיין גאַנצע צוקונפט, זי האָט געמיינט אַז לעאָן וועט איהר אַרויסהעלפען פון דער שווערער לאַגע און ער וועט געבען אַן ענטפער דעם געהיים-אַגענט, לעאָן האָט אָבער געשוויגען, ווייל זיינע מחשבות זענען געווען פערנומען מיט געפונען אַ אויסוועג, אַז דער געהיים-אַגענט זאָל זיך נישט דערוויסען דעם אינהאַלט פון דעם קעסטעלע, און באָכמעהר, אַז ס'זאָל נישט אָנקומען צו דער פּאָ-ליציי.

— ווילט איהר מיר נישט זאָגען וואָס דאָ גע-פינט זיך, — האָט דער געהיים-אַגענט איבערגעחזרט זיין פראַגע. — אויב אַזוי וועל איך עס מוזען עפענען, אויב אָבער דאָ געפינען זיך אייערע פּרי-וואַטע זאַכען און אפשר גאָר ווייבערישע, האָב איך נישט קיין רעכט דאָס צו עפענען און איך וועל עס מיטנעהמען אין דער פּאָליציי, געבענדיג אייך דערויף אַ קוויטונג.

אָנקוקענדיג לעאָנען האָט פּערעלע פערשטאַנען אַז ס'דאַרף געטון ווערען אַלץ וואָס ס'איז מעגליך כדי אָפּצוראַטעווען דאָס געהיימניש.

— זיכער געפינען זיך דאָ עטליכע נישט-דיס-קרעטע פרויען-זאַכען, האָט פּערעלע געענטפערט און זי האָט זיך אַליין געשעהמט פאַר'ן ליגען, וואָס זי זאָגט.

— מען איז דאָך נאָר מענשען, האָט דער אַגענט געזאָגט מיט אַ שמייכעל, אַוועקגעשטעלט דאָס קעסטעלע אויפ'ן טיש און איינגעשריבען אין פּראָטאָקאָל וועגען דעם קעסטעלע וואָס ס'איז גע-פונען געוואָרען בעת דער רעוויזיע און וועלכעס ס'איז מיטגענומען געוואָרען אין דער פּאָליציי.

— און איצט דאַרפען מיר געהען, האָט דער אַגענט צוגעאיילט פּערעלען.

— וואוהין בעהמט איהר מיין קינד, האָט די פרוי האַלפערין היסטעריש געוויינט, וואָס ווילט איהר מיט איהר טון? מיט וואָס האָט זי זיך פערזינ-דיגט, זי איז אַנ'אָרענטליך גוט קינד.

— מאַדאַם, מיר פיהרען נאָר אויס אונזער פליכט. מיר קענען לײדער גאָרנישט דאָ ענדערען.

— בערוהיגט אייך פרוי האַלפערין, האָט גאַנ-סקי געזאָגט, דער ענין וועט זיך זיכער אויפקלערען צו אייער'ס אָכטעס גונסטען.

פּערעלע האָט זיך געהאַלטען שטאָלץ און רו-היג, פון צייט צו צייט האָט זי נאָר געוואָרפען בלי-קען אין דער זייט פון לעאָנען, אַזוי ווי זי וואָלט זיך געוואָלט משואל עצה זיין מיט איהם וואָס ס'איז פערהאַן ווייטער צו טון. לעאָן האָט געפיהלט ווי אַלץ האָט זיך ביי איהם אין מוח איבערגעדרעהט אַז ער האַלט ביי משוגעת. נישט פּערעלע און נישט איהר אַרעסט זענען איהם געלעגען אין זינען. נאָר דאָס קעסטעלע, דאָס צוליב וואָס ער האָט געלעבט ביז איצט און מיט וואָס ער דאַרף ווייטער לעבען.

— איך וועל דיך בעגלייטען, פּערעלע, האָט לעָ-אָן געזאָגט. דו וועסט דאָך נישט אַליין געהן.

— דאָס איז גאָרנישט נויטיג, האָט דער אַגענט געזאָגט, דעם פרייליין האַלפערן וועט קיין שום שלעכטס נישט געשעהען.

— אָבער דאָך וואָלט איך זי געוואָלט בעגליי-טען.

— ווי איהר ווילט? איהר קענט מיט אונז געהן.

— ניין, מיר ווילען פאָהרען, האָט פּערעלע געזאָגט, איך בין נאָך נישט קיין אַרעסטאַנטקע, וועלכע ס'איז נאָך נישט דערוויזען געוואָרען די שולד.

— גוט, מיר קענען אַפילו פאָהרען.

— פּערעלע, מיר ווילען בעסער געהען, האָט לעאָן איהר איינגערוימט אין אויער.

פּערעלע האָט פערשטאַנען, זי איז געבליבען רוהיג: בלויז די פאַר... אין איהר פנים האָבען זיך געביטען.

— זייט געזונד, מאַמע, וויין נישט, ס'וועט מיר קיין שום שלעכטס נישט געשעהן, איך שווער דיר ווי איך האָב דיך ליב, אַז איך בין אינגאַנצען אומשולדיג, אַז ס'איז געמאַכט געוואָרען אויף מיר אַ נידערטרעכטיגער בלבול, און דער גאַנצער ענין וועט זיך איינגיכען אויפקלערען, ווענדענדיג זיך צו די געהיים-אַגענטען האָט פּערעלע געזאָגט:

— איצט קענען מיר געהען.

די פרוי האַלפערן האָט זיך אַלץ נישט געקענט בערוהיגען, זי האָט ספּאַזמאַטיש געוויינט און זיך אַוועקגעשטעלט אין דער טיר, אַזוי ווי זי וואָלט נישט געוואָלט אַרויסלאָזען די איינציגע טאָכטער, איהר איינציג קינד פון שטוב.

פּערעלע האָט זיך פערשטעלט די אויגען, כדי איהר בליק זאָל זיך נישט צונויפטרעפען מיט די אויגען פון איהר מוטער און איז אַרויס צוזאַמען מיט די געהיים-אַגענטען, גאַנסקין און לעאָנען. אין דרויסען האָט גאַנסקי געוואָלט צורופען אַ טאַק-סובקע, פּערעלע האָט אָבער נישט דערלאָזט דערצו און האָט געזאָגט:

— איך וועל שוין אַראָפּטרונקען דעם סם ביז'ן סוף, איך וויל שוין זיין אַנ'אַרעסטאַנטקע ווי יעדע איינציגער פערברעכער און געהען צופוס אין טורמע, פאָהרען איז ווירקליך צו גרויסער לוקסוס

אַלע זענען געגאַנגען צוזאַמען דורך פערשי-דענע גאַסען, פּערעלע האָט אַלץ אַכטונג געגעבען אויף לעאָנען כד יצו בעמערקען וואָס ער וויל טון, זי האָט געפיהלט, אַז עפּעס וועט אויפ'ן וועג געשעהן, און זי האָט געקוקט ווי אַזוי צו העלפען לעאָנען, אויב ער וועט עפּעס אונטערנעהמען. לעאָן איז גע-גאַנגען אומרוהיג, ער האָט זיך יעדע ווייל אַרומ-געקוקט אין אַלע זייטען און פּערעלע האָט בעמערקט אַז ער זוכט עפּעס אַ געלעגענהייט אויסצופיהרען אַ פּלאַן, וועלכען ער האָט אונטערגענומען.

(פאָרטזעצונג קומט)

די 14-טע יאָהרצייט פון ב. באָראָכאָוו
אין פילהארמאָניע

(ש.) פערגאַנגענעם שבת אין דער פריה האָט די לאָדזער „פּועלי ציון“-אָרגאַניזאַציע איינגעאָר-דנעט אין פילהארמאָניע א גרויסע אקאדעמיע גע-ווידמעט די 14-טע יאָהרצייט פון דעם פיהרער און טעאָרעטיקער פון פּ. צ. ב. באָראָכאָוו.

פאר דעם גרויסען פערזאַמעלטען עולם האָט ה' זרבבל פון ווארשע רעפערירט וועגען דעם לע-בען און וועגען דעם טעאָרעטישען קאמף, וואָס איז אויסגעקימען באָראָכאָוו'ן צוזאמען מיט דער פּ.צ.-בעוועגונג צו פיהרען פאר דער אנערקענונג פון א טייל הויפּט-פּרינציפּען פון באָראָכאָוויזם, וועלכ-די גענערישע ריכטונגען בעקעמפען שוין נישט קיינט צוטאָג.

דער דיכטער מ. בראָדערזאָן האָט רעציטירט מיט גרויס בייפאל זיינע 2 לידער.

די ווילנער ארטיסטען: פּאָטאָשינסקי, מעלניק און ווײנשטאָק האָבען רעציטירט קולבאַק'ן, שטיינ-בארג און א.

דער „שטערן“-אָרקעסטער האָט אויסגעפיהרט „אזאס טויס“ גריעגס און אנדערע קאמפּאָזי-ער.

אונטער די קלאַנגען פון דער פּ"צ-שבועה האָט דער ארבייטער-עולם פערלאָזט די אקאדעמיע.

ציייטונגס-פערקויפער מוזן אפּגע-בען ביטעס צו דער סטאראָסטווע
אויב זיי ווילען האַנדלען מיט צייטונגען אין יאָהר 1932

די לאָדזער שטאָט-סטאראָסטווע מאכט בע-קאַנט די צייטונגס פערקויפער, אַז אויפ'ן קומענ-דיגען יאָהר 1932, מוזען זיי אָפּגעבען ביטעס אויף ערלויבענישען צו מטגן האַנדלען אין דער גאַס מיט צייטונגען. צו די ביטעס דאַרף בייגע-לעגט ווערען אַלע בין איצטיגע דאָקומענטען לויט וועלכע ס'איז זיי בין איצט דערלויבט געווען דער צייטונגס-האַנדעל.

די אויסשטעלונג פון ווארשע-ווער ארב.-קולטור-קאָנגרעס אין לאָדז

אויף די ווינטער שול-פריען ווערט אין לאָדז אָרגאַניזירט די אויסשטעלונג פון קולטור-קאָנ-גרעס, וואָס איז פאָרגעקימען אין וואַרשאַ.

די אויסשטעלונג גיט אַנ'אינטערעסאַנטע און רייכע אָפּשפיגלונג פון יאָהרען לאַנגער פרוכטבארער אַרבייט אויפ'ן קולטור-געביט פון דער יודישער ארבייטערשאַפט אין פוילען.

די עקספּאָנאַטען זענען געזאמעלט פון אלע אָפּטיילונגען פון „געזעלשאַפט אוועגט-קורסען“ און קרובישע אינסטיטוציעס, ווי: ביבליאָטעקען, דראַ-מאַטישע קרייזען, און „שטערן“ ספּאָרט-קלובען די אויסשטעלונג וועט זיך געפינען אין די שול-לאָקא-לען שרודמיעסקא 7.

אוש 4 טייז

וואָס נעהנטער עס איז דער טערמין פון דער נייער פּרעמיערע אין „קאַקטייל“, וואָס איז בע-שטימט געוואָרען אויפ'ן 25 דעצעמבער, אַלץ מעהר בעמערקט זיך די פּעראינטעיעסירונג פון רעוועלאַ-ציאָנס-פּראָגראַם.

אין דער פּרעמיערע וועט זיך בעטייליגען די בעריהמטע גאָרא נעי און קאַליניבנא, וואָס פער-לאַנגען נישט קיין שום רעקלאַמע. דאָסזעלבע קען מען זאָגען וועגען קאראל האַגוש און יעזשי באָראַנסקי. מיט דעם דאָזיגען אנסאמבל וועט אָנ-פיהרען דער בעקאַנטער רעזשיסער קאָנסטאַנטי טאָמאַרקעוויטש.

עקסקורסיע פון דער פּריוועט-פאַך-שולע ביי דער ווארשאווער יודישער קהלה אין לאָדז
בעזוכט די „ווידזעווער מאַנופאַקטור“, זויג-קינדער-היים ביי דער יודישער קהלה און דאָס יודישע טעאַטער

נעכטען איז קיין לאָדז געקומען אַנ'עקסקור-סיע פון דער פּריוועט-פאַך-שולע ביי דער ווארשאווער קהלה. אין דער עקסקורסיע בעטייליגען זיך 27 מעדלעך. זיי זענען געקומען אין דער בעגלייטונג פון זשורנאַליסט ה' יאַקאָבי און אַנ'ערציהערין פון דער שולע.

ביי דער באַהן איז די עקסקורסיע אָפּגע-וואַרט געוואָרען פון קהלה-סעקרעטאַר ה' נאַדעל. וועלכער האָט זיי אָפּגעפיהרט אין זאַקס מעבלירטע צימערען.

די עקסקורסאַנטקעס האָבען בעזוכט די „ווידזעווער מאַנופאַקטור“, וואו זיי זענען אויפגע-נומען געוואָרען פון פּרעזעס קאָן, וועלכער האָט זיי בעקענט מיט די מאָדערנע מעכאַנישע איינריכ-טונגען. דער בעזוך האָט געדויערט 4 שעה, און האָט אויף זיי געמאַכט אַ זעהר גוטען איינדרוק.

פון „ווידזעוו“ זענען זיי אַוועק אין דער זויג-היים ביי דער קהלה (פּולנאָצנאַ 39), וואו זיי האָבען פערבראַכט א לענגערע צייט. אין אָוועגד האָבען זיי בייגעוואוינט די פאָרשטעלונג אין יודי-שען טעאַטער אין „פילהארמאָניע“, וואו זיי זענען אויפגענומען געוואָרען פון דירעקטאָר בעזמאַן.

הייגט וועלען זיי בעזוכען איינע פון די יודישע פאַבריקען פון דער וואָל-אינדוסטריע. ס'איז פאָרגעזעהען די פאַבריק פון מאַרקוס קאָהן, זיידענ-וואורמ'ס שטרימף-פאַבריק, די זייד-פאַבריק „סעמאַ-לאַנג“ און פון „הירשבערג און ווילטשינסקי“.

אויפרוף צו די יודישע פאָלקסמאַסען אין לאָדז

מיטוואָך דיעם 23 דעם חודש, וועט אויף די לאָדזער גאַסען פערשפּרייט ווערען די אָפּצייכנונג לטובת דעם אַרבייטענדען ארץ־ישראל, לטובת דער קופּת־פּועלי־ארץ־ישראל, — דעם פינאַנץ־פאָנד פון דער ארץ־ישראלדיגער אַרבייטער־אָרגאַניזאַ-ציע פון דער־הסתדרות העובדים.

די ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ־ישראל אַלס די אידעאָלאָגישע און אָרגאַניזאַציאָנעלע עקספּאָזי-טור פון דער ארץ־ישראלדיגער אַרבייטער־אָרגאַני-זאַציע, ווענדעט זיך מיט אַ הייסען רוף צו אַלע יו-דען וואָס סימפּאַטיזירען מיט'ן געדאַנק פון אַרבייטע-דען ארץ־ישראל, צו אַלע די, וועלכע זענען פריינד-ליך געשטימט לגבי דער חלוצישער לייסטונג פון אונזער ארץ־ישראלדיגע אַרבייטער־פּיאָנערען, זיי זאָלען מיטוואָך דעם 23־טען ד.ח. דורך אַ גרייגע-וויליגען קויפען די אָפּצייכנונג דאָקומענטירען זיי-ער דאָזיגע סימפּאַטיע און פריינדשאַפט.

די גאַנצע הכנסה פון דעם דאָזיגען אָפּצייכ-נונגס־טאָג געהט לטובת דער קופּת פּועלי ארץ־ישראל, לטובת דער איניציאַטיוו־פאָנד פון דער ארץ־ישראלדיגער אַרבייטער־שאַפט, מיט וועמענס הילף עס ווערען דערהאַלטען אַ רייה ערשטקלאַסי-גע וויכטיגע אינסטיטוציעס פון ארץ־ישראל־אויפ-בוי.

אַ דאַנק דער הילף פון די נאַציאָנאַלע אויפבוי-פאָנדען האָט די הסתדרות מיט בעשיידענע מיטלען פון איהר פינאַנציעלען אינסטרומענט דעם קופּ"א", אויפגעבויט אַנשטאַלטען און דורכגעפיהרט אַ טע-טיגקייט, אָהן וועלכע מען קאָן זיך נישט פאָר-שטעלען די פערווירקליכונג פון דעם ארץ־ישראל-אויפבוי.

די דרייסיג טויזענד־קעפּיגע אָרגאַניזירטע אַר-בייטער־מחנה, וואָס טאָרעוועט דעם וועג פאַר די יודישע פאָלקס־מאַסען צו פרייהייט און אויפלעבונג, אַפּעלירט דורך אונזער פערמיטלונג צו די יודישע מאַסען נאָך פערשטענדניש און הילף.

מיר זענען זיכער, אַז די דאָזיגע פערשטענדניש און הילף וועט זיך אויף אַ אימפּאָזאַנטען אופן אויס דריקען דורך אַלע אָנהענגער פון דעם חלוצישען אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל מיטוואָך דעם 23 ד.ח. אין טאָג פון דער אָפּצייכנונגס־אַקציע לטו-בת דעם אַרבייטענדען ארץ־ישראל.

קאָמיטעט פון דער ליגע
פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ – ישראל
אין לאָדז.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַרגע 1-טער מאַי 2. דירעקציע: דוד צעלמייסטער

היינט, דינסטאַג, 9 אָווענד צום 53-טען מאָל צום נעזעגגען זיך!
דער רעקאָרד-שלאַגער, פון וועלכען גאַנץ לאָדז רעדט

א ה'ארץ, וואס בענקט
מיט בערטא זאסלאווסקא און לעאָן געטליבערמאַן
ווי אויך דאָס 8-יאָהריגע וואונדער-קינד לאַלא אמזעל.

קאָלאָסאַלער ערפאָלג! ענטציקונג און בעגייסטערונג! ריהרענד! שפּאַנענד! אַנציהענד!
„אַ האַרץ, וואָס בענקט“ איז דאָס שעהנסטע און בעסטע, וואָס מען האָט ווען גע-זעהן אין יודיש. טעאַטער! אלע שטיינען! נוצט אויס די היינטיגע גינסטיגע געלעגענהייט!

קריזיס=פּרייזען!
— כמעט בחנם! —
איינהייטס=פּרייזען:
– אַלע – 50 גר. און 1 זלאָטי
פלעצער ערשטע רייה
קומט מיט אייערע פריינד און בעקאַנטע און איהר וועט האָבען
אַ סך פערגעניגען און דאָס פאַר עטליכע גראָשען.

מאָרגען, מיטוואָך, 9 אָוו. צום לעצטען מאָל די סענסאַציאָנעלע און שפּאַנענדע פּיעסע
„מישקע באַסיאַק“
— איינהייטס=פּרייזען: —
50 גר. און 1 זל. ערשטע רייה

אכטונג! קירצליך הויבען זיך אן די גאַסטשפּילען פון לאָדזער קאַמעראַל= און קליינקונסט=טעאַטער
„ארט“
קינסטלער. אַנפ. מ. בראָדערזאָן. וואָס? ווען?

ביי שטוהל-פערהאַלטונג

אונטערלייב-בלוט איבערפילונג, הוסטען-נערוען-הערצאָג, קריין-שמערצען, אָטעם-נויט, האַרץ-קלאַפּען, סינרענע, שווינדעל, געמיטס-פערשטימונג בעווירקט דאָס נאַטירליכע ביטערוואַסער

Franciszka Józefa

אַנ'אויסגאָבע דאַרם-ענטלעדיגונג, פרייען קאָפּ און אַ רוהיגען שלאָף. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקטשנעס.

ערב דער „אררט“-פּרעמיערע
קינסטלערישע מיטאַרבייטער פון י. אַבעזשאַנעק, דוד בייגעלמאַן און דינה מאַטוס

דער „אררט“ אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון מ. בראָדערזאָן, וועט זיין היי-יאָהריגע ערשטע פּרעמיערע אויפפיהרען אין דעם יודישען קאַמעראַלען טעאַטער (דירעקציע: דוד צעלמייסטער) אויף אַלעיע 1 מאַי 2, ד. ה. אין דעם לאָקאַל, וואו דער „אררט“ האָט געשפּילט מיט 2 יאָהר צוריק.

די הכנות צו דער פּרעמיערע זענען שוין אין פולען גאַנג.

אַלע נומערען – מיט אַ סך אַקטואַליטעטען זענען נייע.

די מוזיקאַלישע לייטונג געפינט זיך אין די הענד פון דעם בעקאַנטען „אררט“-קאָמפּאָניסט דוד בייגעלמאַן, וועלכער האָט זיך פּראָ-יאָהרען בעזונדערס אויסגעצייכענט, אַלס מוזיקאַלי-שער אָנפיהרער אין ריגע'ר יודישען מיעוטים-טעאַטער.

דעם „אררט“ איז אויך געלונגען צובעקומען די מיטאַרבייט פון דער ערשטער „אררט“-דעקאָראַ-טאָרין דינה מאַטוס, וועלכע איז איצט, בלי ספק איינע פון די אינטערעסאַנטסטע און טאַלאַנ-טירסטע דעקאָראַטאָר-קינסטלערס אין פוילען.

דער רעפּערטואַר פון ערשטען פּראָגראַם איז געשריבען דורך: מ בראָדערזאָן, י. אַבעזשאַנעק א.א.

„דאָס געזאַנג פון פּיין“
לטובת דעם אינוואַלידען-פעראיין

אין פאָלקס-טעאַטער אויף זגערזשער 17 קומט פאַר היינט אין אָווענד אַ פאָרשטעלונג לטובת דעם אינוואַלידען-פעראיין, ס'וועט געשפּילט ווערען דורך דער פאָלקס-ביהנע די פּרעכטיגע פּיעסע „דאָס געזאַנג פון פּיין“ (אויף סיביר).

צירק מעדראַנאָ אין לאָדז

די טעג קומט קיין לאָדז דער בעקאַנטער צירק „מעדראַנאָ“ פון דעם 25-טען ד. ח. הויבט ער אָן דעם ווינטער-סעזאָן אין לאָדז.

די דירעקציע פון צירק פערשפּרעכט צירק-פאָרשטעלונג אויפ'ן ברייטען מאַסשטאַב. דער פּראָגראַם וועט בעשטעהן פון די גרעסטע צירק-אַטראַקציעס.

דרעסירטע בערען, שעהנע ראַסאַווע פערד, סיבירישע הינט און אַ סך עקזאָטישע חיות.

אויך אַנ'ערשטקלאַסיגער אַרטיסטען-אַנסאַמבל, אַקראָבאַטען, זשאָנגלערען, עקווילבריסטען, זשאָ-קייס, קלאָונס א.ז.וו.

דער צירק „מעדראַנאָ“ וועט געוויס זיין די סענסאַציע פון דער שטאָט לאָדז.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
דינסטאַג, דעם 22 דעצעמבער

11.58 צייט-סיגנאַל. 12,10 גראַמאָפאָן. 3,25 פּאָרלעזונג. 3.45 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער. 4,20 פאָרלעזונג. 4,40 גראַמאָפאָן. 5,10 פאָרלעזונג. 5.35 פּאָפּולערער קאָנצערט. 6,50 פערשידענעס. 7,15 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. 7,30 רעפּערטואַר. 7.45 ראַדיאָ פּרעסע. 8,00 פעליעטאָן. 8,15 קאָנצערט. 9,55 טעכניש פּאָסט-קעסטעל. 10,10 קאָנצערט. 10,40 קאָמוניקאַטען. 11,00 לייכטע און טאַנץ-מוזיק.

מוזיקאַלישע נאָטיצען
קאָנצערטען פון דער וואָד

מערסעדעס קאַפּסיר

אַנ'ערשיינונג פון אַ פּרימאַדאָנע פון ווערדי'ס צייטען: ברונעט, שאַרף-בליקענדע שוואַרצע אויגען, וועלכע זוכען דעם ווידדיגען אוידיטאָריום, וואָס איז ביכולת איינצוזאַפּען אין זיך דעם געזאַנג, וואָס איהר קינסטלערישע האַרץ קאָן אין'איהם אַריינ-ווינגען.

און ווען איהרע שוואַרצע אויגען געפינען נישט דעם ריכטיגען אוידיטאָריום — זינגט זי אויך.

און ווי זי זינגט?

וועט עס אונז דאָ געלונגען אין קורצע שורות צו שילדערען?

קאַפּסיר זינגט אַזוינס, וואָס עס ברענגט מיט זיך לעבען און פרייד!

איהר גרויסע סאָפּראַן-שטימע פון זילבערנעם טעמבר, איהר האַרציגע קאָלאָראַטור, און איהר אונענדליך געפיהל צו מאָדולירען מיט איהר גרוי-סער שטימע, אַז זי זאָל אויך ווייך און זינגענד ווירקען — ברענגט נאָר דעם צוהערער פרייד און... לייד.

ווי זעלטען מיר הערען אַזעלכע עכטע זינגערינס וואָס ברענגען אונזער האַרץ אין בעוועגונג, און פערשאַפען אונז אין דער איצטיגער טרויעריגער צייט אַזוי פיל נחת רוח.

זי זינגט דאָני־צעטטי, זי זינגט הענדעל, מאָ-צאַרט, בעלליני! וואָס פאַר אַנ'אונטערשיד? עס איז דאָך אַלץ קינסטלעריש, ווי די קונסט אַליין!

ווען זי קאָנקורירט ביי דאָני־צעטטי'ן מיט דער פלייט, איז דאָס קינסטלעריש.

זינגט זי אָבער לידער אָהן קאָלאָראַטור־פער-צירונג — איז דאָס די עכטע קונסט אַליין!

קורץ איהר געזאַנג ברענגט אַריין אין בע-וואונדערונג דעם צוהערער, נישט וויסענדיג וואָס פריהער ער בעוואונדערט: צי די דריי־געשטריכענע „עס“, וואָס קלינגט קרישטאַל ריין און פערענדיגט זיך אין אַ פערשמעלצענדיגען פּיאַניסימאָ, צי די מי טעל־לאַגע־טענער, די האַרציג־וויבריר־ענדיגע — אַלץ איז קינסטלעריש, ווי עס פּאַסט פאַר אַ „לאַ סקאַלאַ“־פּרימאַדאָנע!

אָטאָ דעם געזאַנג האָבען אין אונזער לאָדז געהערט נאָר גליקליכע קריטיקער...

עס איז קיין חידוש נישט, ווען אויף מאָרגען האָט דער חזן קוסעוויצקי אַרויסגעשאַלט זיין שטימע אין פולען זאַל, און אָפּשלאָגענדיג זיך אוודאי אַז די נעכטיגע קאַפּסיר־טעגער, האָט זיין קול בעסער געקלונגען, ווי דעם פאָריגען מאָל.

* * *

שמעון גאָלדבערג

אַ שיינער צאַרט־בלאָסער יונגערמאַן — שפּילט די זעלטען־געהערטע פריהלינגס־סאָנאַטע פון בעט-האָווען, און מיר שטויגען, און מיר פרעגען פרעטענדירט ער, אָדער ער איז שוין אַנ'-אָנגעהענגער צום טריאומווירעט... הובערמאַן, יהודה מנוחין און מילשטיין?

גאָלדבערג האָט, אמת, געטון אַנ'עוולה בעט-האָווען!

איידעל, צאַרט, ווי עפּעמעריש, האָט ער אָנגע-הויבען נאָך אַלעגראָ, די צווייטע לאַנגזאַמע טייל — אַדאַזשיאָ און ס'האָט געהערשט בעטהאָווענס גייסט איבער'ן זאַל.

אוי ווען נישט די סקערצאָ, וואָלטען מיר אין זיסען אומעט איינגעוויגט געוואָרען, און דער חלום וואָלט אונז ווייט ווייט אָוועקגעטראָגען פון אונזער גרויער, שווערער ווירקליכקייט — אָזאָ אין די קאַ-לאָסאַלע ווירקונג פון שמעון גאָלדבערגס אינטער-פּרעטאַציע פון אַלע נומערען פון זיין הערליכען פּראָגראַם.

זיין ווידערשפּעגדיגע קונסט פון קאָרעלי'ס „לאַ פאָליאַ“, פון שאָסאָנס „פּאָעמע“, פון אונזער לאָדזער פּאָוועל קלעציקי'ס „גאַווטורן“ (אולטראַ-מאָדערנע קאָמפּאָזיציע), פון קרייסלערס „טאַמבורין“ — קאָן נאָר כאַראַקטעריזירט ווערען, ווי אַ קונסט פון אַ גרויסער אינדיווידואַליטעט, ערגאָ — זי איז אַנ'עכט-גאָלדבערגישע!

* * *

בעטראַכטענדיג און עמפּינדענדיג דעם גרויסען איינדרוק פון די צוויי אויסערגעווערנליכע קאָנצער-טען, בעדויערט מען די אַלט גרויס-מוזיקאַלישע צייט, אין וועלכער די מענשען האָבען געקאָנט בע-רוהיגען דעם געמיט און דערהויבען זייער גייסט בעת זיי האָבען געהערט אַזעלכע מוזיק, ווי די האַ-מאָל-„מעסע“ פון יאָהאַן־סעבאַסטיאַן באַך, אָ-דער „מיססאַ סאָלעמניס“ פון בעטהאָווען. דאָרט איז אין פרומער הכנעה בעזונגען געוואָרען די געטליכע הערליכקייט פון דער נאַטור און פון דער גאַנצער שאַפונג און אַזעלכע איצטיגע קאַפּסיר'ס, אַדאַ סאַר-ניי'ס, און אַמאָליגע פּאַטי'ס האָבען פון די טיפענישען פון זייערע נשמות אַרויסגעזונגען די מענשען־פריי-דען און מענשען־ליידען אַזוי פשוט און זעלבסט-פערשטענדליך, ווי נאָר גרויסע קינסטלער קענען.

אַזוי האָבען אויך אַרויסגעשפּילט זייער קאָסמי-שע פרייד און לייד די הובערמאַנס, מנוכינס, מיל-שטיינס און גאָלדבערג'ס —

און ווי ווייט איז דאָס אַלץ פון דעם איצטיגען אויפרייצענדיגען, זוכענדיגען און אויף ווענט-קלע-טערדיגען אַטאָנאַלען „קוואַטש“!..

* * *

דעמזעלבען זוכענדיגען וועג מאַכט אויך דורך די כאָרעאָגראַפּיע.

האָבען מיר געזעהען דעם ערשטען אַרויסטריט פון אונזער אירענאַ פּרושיצקאַס טאַנץ-שולע.

ווען אין ערשטען נומער, אין דער „קאַרנאַוואַל-שטימונג“ פון שומאַן האָט געטאַנצט די „יוגענד“, איז זי אין ווייטערדיגע נומערען, פאַר דער צייט, פער עלטערט געוואָרען. און געזוכט די ישועה אין די פּערקוסיע־נומערען. (מוזיקאַלישע שלאָג-צייג. בלויז איך וואָלט געזאָגט: אונמוזיקאַלישע שלאָג-צייג...)

די יוגענד האָט זיך אָנגעהויבען [illegible] קרימען זיך צו ברעכען, אוועקצוגיין פון די גלייכע ליניעס. איבערגייענדיג צו סינקאָפּען — ד. ה. צו וגעגענבע-וועגונג פאַר'ן אויג און פאַר'ן קערפּער.

עס איז דאָך אָ ער „מאָדערן“, איז — מילא!

די יוגענד האָט געטאַנצט — יאָ.... דאָס איז געווען אַמאָל!..

"—ski.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע גענענווערטיגע דראַמע אינטער'ן טיטול:

„אויף דער באנק פון שאנדע"

פערברעכענס אויפ'ן גרונד פון פערפיהרטער ליבע פערמעהרען זיך אויף א מורא'דיגען אופן. דעם דאָזיגען פראָבלעם ענטשיידעט דער דאָזיגער שמאַציאַנירענדער פילם. אין די הויפט-ראָלען:
BETTY COMPSON, EDDIE DARLING
נעכסטער פראָגראם: „די ליבע אין דער מדבר"
דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאָג 12 בייטאג.

וויכטיג פאר חתנים!
דאס גרעסטע געשעפט פון
יודישע לאנגע מלבושים
ה. מענדראַווסקי
לאדז, אגראדאווא 8, טעל. 202-28

וואס האט זיך אזוי בעריהמט געמאכט מיט איהרע אויסגעבייטונגען אין אלע עקען פון פוילען, בעזיצט אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל פון אלע ארט חתונה-אויסשטייערס, ווי אויך אלערליי סאָרטען פון קלענסטן נומער און בילינסטן ביז'ן גרעסטן און טייערסטן.

צוליב'ן קריזיס אויסערסט נידריגע פרייזן!

אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסט בעשטעלטע ארבייט מיט די בעסטע דיפלאָמירטע פאַכמענער. איך בעזיץ אויף לאגער א גרויסן אויסוואהל פון די בעסטע סחורות טאָמאַשאווער און ב ליצער. אויך די בעסטע אויסלענדישע זיידען-שטאָפען ספעציעל אויף בעשטעלונגען. אלע ארט בעשטעלונגען קענען אויך אויסגעפיהרט ווערען דורך דער פאָסט צושיקענדיג א פאָסקארטעל מיט דער מאָס.
בעמערקונג: א ספעציעלען ראבאט פאר מיטגלידער פון „אגודת ישראל".

קומט און איבערצייגט אייך!!!

מעבעל
א איבעראשונג פאר די אלע וואס ווילען קויפען מעבעל.

מיר בעווייזען אויף לאגער אלע ארט מעבעל פון די בעסטע אויפל. מאטעריאלען. די פרייזן זענען רעדוצירט מיט 50%
א קאמפלעט שלאף-צימער צום פרייז פון 1050 זל.
„ „ שפייז-צימער „ „ „ 1250 „
„ „ נאטורעלע „ „ „ 850 „
ווי אויך איינצעלנע מעבעל-שטיקער, בילינער ווי איבעראל
„סטיל", נארוטאָוויטשא 4 טעל. 190-26. קומט און איבערצייגט אייך!
אוז צו בע-קומען און

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראָבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„Praca"
פרויען-פאר-קורסען
ביי דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען פאך-רעגטעניטשען צווישען יודישע פרויען
וואָלטשאנסקא 21, טעל. 167-15
נעמט אן איינשרייבונגען אויף פאלג. אפטיילונגען
1) דאמען-שניידעריי
2) האנד-שטיקעריי,
3) הוטען-פוצעריי
4) וועש-ארבייט
5) אנדולאציע
6) מאניקור
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 1 — 6 נאכמ.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קייפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 162-56
נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעם: במויף אויך גענוצט מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו.
קומט און איבערצייגט אייך!
44 44

קליינע פאדאטקעס!!!
וועלען צאהלען פון ניי-יאהר אן סוחרים וועלכע וועלען פירען האנדעלס-ביכער!
איך פיהר שוין פיל יאהר ביי איינינע פירמעס האנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען קאנטראלירט און שטענדיג פון סקארב אנערקענט! אין די פירמעס צאהלען פאדאטקעס נאר לויט די ביכער-איבערדעם דארפען סוחרים, וועלכע ווילען פון ניי-יאהר איינפיהרען ביכער זיך ווענדען צו מיר.
מיט אכטונג ג. גרינבוים
קאנסטאנטינער 46
לינקע אפיצינע 1-טער שטאק

„SANATO"
בידורגיש-ווענערישע-אנשטאלט
אגראראווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-ווענערישע-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד ריישלער-קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פריילן פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאַצוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוועגד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

צאהן-ארצט
J. KARMAZYN
POŁUDNIOWA 2
נעמט אן טעגליך פון 10—1 מ. און פון 3—7 אוו.
ספעציאל. ווייסע קינסטלערישע ציינער אהן גומען.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודביאָווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וואקלערקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

ציכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאַן און עס פאלט אראָפ אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענטע גוט דורך גרויסע פראפעסאָרען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דעמאָלס פראפעסאר

דאקטאר בראכבערענדער בעוואוסטע ציכער דעם שטערקסטן און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס ליימונגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפיס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
ספעציאליסט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט וויכטיג. דיפלאָמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסאָרען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאן רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
טיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקן-קאסע.

דאנקזאגונג.

זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א בראך-קראנקהייט, וואס האט מיר דורך די מעהרערע עפ קען בעדראהט מיין לעבען.
היינט א דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, אייגענטימער פון הייל-ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואָלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) בין איך בעפרייט פון דעם לייד-לייעדן, צוליב דעם פיהל איך מיך מערפליכטעט אויסצודריקען עפענטליך מיין דאנקבארקייט.
(—) A. GUZE, Łódź, ul. Sw. Anny Nr. 26.

Dr. med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8, זונטאג אין יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
11-טען ליסטאפאד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען
צו פערמיטען א צימער מיט א קוך און בע-וועהמליכקייטען. אלעע 1-טער מאי 4, רעכטס, 1-טער איינגאנג.
7676

Inteligentna panna otrzyma pokój przy inteligentnej rodzinie. Wiadomość w adm. sub „Logie"

Do wynajęcia pokój przy inteligentnej rodzinie. Piotrkowska 56, m. 33.

עס איז נויטיג
3 ספעציאליזירטע ארבייטער צו עקספארט-הויזען ווערען געזוכט פאלודניאווא 30, ביי ש. לעווקאוויטש.
7665

פערשידענעם
צום נייעם געשעפטס-יאהר איבערנעהמט איינצופיהרען געשעפט ביכער שעהן'וויזע צו זעהר ערמעסיגטע פרייזען, א לאנגיעהריגער קוואליפיצירטער ביכהאלטער. גדאנסקא 67, וו. 12.

Doktór
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, op 1-ej do 2.30 pp od 6 do 8.30 w., w niedzielę i święta od 10 pd -ej. Dla pań oddzielne poczekalnia

---

ביכער
א היים אויסצולייענען!!
פוילישע און יודישע ביכער גיב איך א היים אויסצולייענען צו די בילינסטע פרייזען אויף חודש און שטיק.
איהר קריגט אויך צו קויפען ביליג דאמארסקע ביכער, טעאטער-פיעסען און לידער.
צו בעקומען ביים צייטונג-פערקויפער וועלניאזש
אלטע-שטאט 1.

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעהמט אן פון 8—9.30 פריה פון 1—2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונד.
זונטאג: פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

נעוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. med. STARKER
ווענערישע, הויט, האר און בלאז-קראנקהייטען
12 שרודמיעסקא 12
טעל. 126-87
נעהמט אן פון 9—11 און פון 4—8 אוועגד.
זונטאג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72
נעהמט אן פון 2½—4 און פון 7 — 8 אוועגד.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים אויף דער פראווינץ 6—7 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן מעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאר פאליטישער-שפאלט: נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
ווייטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Nejer Folksblat", Piotrkowska 21.